

LAPORAN PEMETAAN ISU KAWASAN PARLIMEN

2026

ZON PANTAI TIMUR | P.024 KUBANG KERIAN

APPGM-SDG

PERSATUAN PROMOSI
MATLAMAT PEMBANGUNAN LESTARI
PPM-023-14-07012020

KATA ALUAN	I
PRAKATA	III
PENGENALAN	IV

BAHAGIAN A

LAPORAN LAWATAN PEMETAAN ISU	1 – 11
-------------------------------------	---------------

BAHAGIAN B

1.0	PENGENALAN	16 – 21
1.1	Geografi/Topografi	16
1.2	Komposisi Penduduk	18
1.3	Kegiatan Ekonomi Utama	18
1.4	Hubungan Kerangka Konseptual SDG dan Konteks Tempatan	19
2.0	METODOLOGI PENYELIDIKAN	22 – 25
2.1	Pendekatan Kajian	22
2.2	Langkah Etika Semasa Kajian Lapangan	24
2.3	Kekangan Lawatan Kalian Lapangan	24
2.4	Keterbatasan Kajian	25
3.0	RANGKUMAN ISU RENTAS SDG	26 – 32
4.0	GAMBARAN KESELURUHAN PEMETAAN ISU	33 – 69
4.1	Perincian Hasil Dapatan Isu-Isu	33
4.2	Pengutamaan Isu	63
5.0	PENGENALPASTIAN AWAL PROJEK PENYELESAIAN	70
6.0	RUJUKAN	73

Kata Aluan

YB DATO' HAJAH SITI ZAILAH MOHD YUSOFF

Ahli Jawatankuasa APPGM-SDG;

Ahli Parlimen Rantau Panjang (P.023)

Assalamualaikum Warahmatullahi Wabarakatuh
Salam Sejahtera.

Saya mewakili barisan Ahli Parlimen di Zon Pantai Timur serta sebagai Ahli Jawatankuasa APPGM-SDG merakamkan setinggi-tinggi kesyukuran dan tahniah atas *Kompilasi Laporan Pemetaan Isu Kawasan Parlimen 2026 (Jilid 2: Zon Pantai Timur)* ini. Zon Pantai Timur merupakan zon yang unik dengan kepelbagaian geografi, warisan budaya, dan potensi ekonomi tempatan. Pada tahun 2026, kawasan yang terlibat dengan pemetaan isu merangkumi landskap bandar dan pinggir bandar, dataran pertanian, kawasan pesisir pantai, penempatan FELDA, sehingga ke pedalaman dan perkampungan Orang Asli. Penerbitan *Kompilasi ini yang merangkumi* lima kawasan parlimen menjadi manifestasi iltizam bersama dalam memacu pembangunan yang seimbang serta inklusif.

Penerbitan *Kompilasi* ini memberikan impak yang positif dalam usaha menyusun arah tuju pembangunan kawasan secara terancang dan bersasar. Sebagai penerbitan kajian lapangan, ia berfungsi sebagai panduan berasaskan bukti yang membolehkan perancangan dasar dilaksanakan secara lebih cekap. Segala maklumat yang dihimpunkan membantu memperkukuh kerjasama berasaskan Matlamat Pembangunan Mampan (*Sustainable Development Goals, SDG*) di peringkat tempatan. Hasil dapatan ini seterusnya membuka ruang kepada pelaksanaan pelbagai program yang memberi nilai tambah tinggi kepada sosioekonomi masyarakat.

Manfaat daripada kajian yang dijalankan akan dirasai secara langsung oleh pelbagai pihak berkepentingan. Komuniti akar umbi bakal menikmati kualiti hidup yang lebih baik menerusi perancangan kemajuan yang fokus. Pihak berkuasa tempatan, agensi kerajaan, dan penggubal dasar memperoleh rujukan strategik dalam menyalurkan peruntukan serta merangka projek berimpak tinggi. Semoga penerbitan berharga ini menjadi pemangkin kepada kemakmuran dan kesejahteraan berterusan di seluruh Zon Pantai Timur.

Akhir kata, saya sekali lagi merakamkan tahniah dan syabas kepada kumpulan penyelidik yang telah bekerja keras dalam mendapatkan isu realiti di peringkat akar umbi serta meneliti dan menyampaikan isu-isu terkumpul kepada agensi berkaitan. Saya juga ingin menekankan peranan penting APPGM-SDG dalam menyuarakan realiti kehidupan masyarakat. Usaha ini berjaya mengangkat isu tempatan daripada komuniti akar umbi terus ke peringkat pembuatan dasar. Pendekatan *bottom-up* ini memastikan setiap suara rakyat didengari dengan teliti oleh penggubal dasar bagi tujuan tindakan. Semoga kerjasama strategik ini terus kukuh demi merealisasikan agenda pembangunan mampan yang saksama untuk semua.

Prakata

PUAN NUR RAHMAH OTHMAN

Pengarah Eksekutif APPGM-SDG

Penyetempatan Matlamat Pembangunan Mampan (*Sustainable Development Goals, SDG*) bermula dengan memahami bagaimana keutamaan pembangunan nasional dirasakan oleh masyarakat dalam kehidupan harian mereka. Walaupun dasar-dasar nasional yang menetapkan hala tuju untuk pembangunan, ia adalah di peringkat-peringkat komuniti, daerah dan kawasan parlimen di mana realiti cabaran-cabaran ketaksamaan, akses kepada perkhidmatan, mata pencarian kehidupan dan alam sekitar dihadapi secara langsung. Di sini dasar-dasar pembangunan bertemu dengan realiti-realiti masyarakat dan komuniti, dan di mana jurang antara niat dasar dan pengalaman hidup kerap kali paling terlihat.

Sejak penubuhannya, Kumpulan Rentas Parti Parlimen Malaysia untuk Matlamat Pembangunan Mampan (*All-Party Parliamentary Group Malaysia on SDGs, APPGM-SDG*) telah berusaha untuk memahami realiti-realiti ini dengan lebih baik menerusi pemetaan isu di peringkat kawasan parlimen. Dari tahun ke tahun, kita telah mempunyai peluang untuk berjumpa komuniti, mendengar suara akar umbi, menjalankan proses libaturlus dengan pelbagai pihak berkepentingan dan mencatatkan isu-isu yang memberi kesan kepada masyarakat dalam kehidupan harian mereka. Pengalaman-pengalaman ini telah mengingatkan kita bahawa pembangunan mampan tidak dapat digerakkan dari atas ke bawah semata. Ia harus bermula dengan pemahaman yang benar tentang masyarakat, tempat dan keadaan yang ingin kita menyokong.

Kompilasi Laporan Pemetaan Isu Kawasan Parlimen 2026 (Jilid 1-6) yang meliputi 16 kawasan parlimen adalah sebahagian daripada proses yang berterusan ini. Dengan membawa bersama dapatan daripada kawasan parlimen yang berlainan, ia membolehkan kita untuk melihat menjangkau kes-kes individu dan mengenalpasti corak-corak pola yang lebih umum dan luas, cabaran-cabaran bersama dan realiti yang unik di kawasan-kawasan yang berlainan. Terdapat isu yang sama merentasi kawasan-kawasan parlimen, manakala ada yang akan dibentuk oleh faktor-faktor geografi, ekonomi tempatan, akses kepada infrastruktur, keperluan-keperluan komuniti dan kapasiti institusi-institusi tempatan.

Untuk APPGM-SDG, proses pemetaan isu bukan sekadar mendokumentasikan masalah. Ia adalah untuk memahami mengapa terdapat isu-isu yang masih berterusan, mengenali apa yang sudah dilakukan oleh komuniti-komuniti untuk menangani isu-isu ini, dan mengenalpasti di mana penyelarasan atau sokongan yang lebih baik diperlukan. Dapatan-dapatan ini dapat membantu mengukuhkan perbincangan dan kerjasama antara Ahli-ahli Parlimen, agensi-agensi kerajaan, pihak-pihak berkuasa tempatan, organisasi masyarakat sivil, dan lebih penting lagi, komuniti itu sendiri.

Seiring dengan berlangsungnya perjalanan penyetempatan APPGM-SDG, peranan bukti dan dapatan di peringkat lapangan menjadi kian mustahak. Dapatan-dapatan yang terdapat dalam *Kompilasi* ini dapat memberikan perspektif-perspektif yang berguna untuk perbincangan dasar, pembangunan program dan agihan peruntukan sumber, sambil membantu pembuat keputusan menghargai dengan lebih baik keperluan dan keutamaan merentasi kawasan-kawasan yang berlainan.

Dapatan-dapatan ini seharusnya mendorong kita untuk bertanya apa lagi yang boleh dilakukan di peringkat dasar dan institusi. Kebanyakan isu yang ditemui bukan sesuatu yang baru, dan ada antaranya yang memerlukan tindakan yang menjangkau kapasiti komuniti-komuniti atau pihak-pihak tempatan secara sendirinya. Kita berharap yang dapatan yang diperolehi menerusi proses ini akan dipertimbangkan oleh kementerian dan agensi yang berkaitan, khususnya dalam menyemak semula program-program sedia ada, menguatkan lagi pelaksanaan dan menggerakkan sumber-sumber ke tempat mana yang paling diperlukan. Pemetaan isu tidak seharusnya berakhir dengan mengenal pasti masalah sahaja; ia harus membantu membentuk suatu hala tuju yang lebih jelas bagi mencapai tindakan dan akauntabiliti.

Saya berharap *Kompilasi* ini akan dilihat sebagai lebih daripada pengumpulan dapatan semata. Di sebalik setiap isu yang dicatat adalah masyarakat, komuniti dan pengalaman hidup yang sebenar. Suara mereka harus terus membimbing kita dalam cara kita berfikir tentang pembangunan dan di mana kita menghalakan usaha-usaha kolektif kita.

Semoga *Kompilasi* ini menyumbang kepada pemahaman yang lebih baik tentang komuniti-komuniti kita, dan akhirnya, untuk mencapai suatu perjalanan pembangunan yang lebih terangkum di mana tiada kawasan, komuniti atau individu yang ditinggalkan.

Pengenalan

DR. SITI NUR AIN ZAKINUDDIN

Ketua Zon Pantai Timur

Pemetaan isu tahun 2026 di Zon Pantai Timur melibatkan lima kawasan parlimen, iaitu Pengkalan Chepa (P.020), Kubang Kerian (P.024), Kuala Terengganu (P.036), Jerantut (P.081), dan Rompin (P.091). Ini sebahagian daripada 16 kawasan parlimen baru yang terlibat dalam gerak kerja 2026. Taburan kawasan merentas enam zon dan wilayah ditunjukkan di *Rajah 1* dan *Jadual 1*.

Rajah 1. 16 Kawasan parlimen yang terlibat dengan APPGM-SDG pada tahun 2026

Zon Pantai Timur menampilkan keunikan geografi dan sosioekonomi yang pelbagai. Keunikan ini merangkumi dataran pertanian yang subur, perkampungan nelayan pesisir dan darat, penempatan FELDA serta Skim Tanah Rakyat (STR). Struktur sosioekonomi tempatan dipandu oleh sektor pertanian, perladangan kelapa sawit dan getah, perikanan marin dan akuakultur, perusahaan kecil dan sederhana (IKS), pelancongan, sektor perkhidmatan dan pendidikan tinggi. Di sebalik potensi ekonomi yang besar, wujud jurang pembangunan yang nyata serta cabaran sosioekonomi rentas komuniti yang mendalam mengikut dimensi Matlamat Pembangunan Mampan (SDG). Hasil pemetaan

dirumuskan kepada empat dimensi utama, iaitu dimensi ekonomi dan keterjaminan makanan, dimensi infrastruktur asas dan ketahanan iklim, dimensi pembangunan dan keterangkuman sosial dan dimensi tadbir urus dan kebajikan.

Bagi dimensi ekonomi dan keterjaminan makanan, kelangsungan hidup komuniti tani dan nelayan terancam akibat lonjakan kos input serta gangguan rantai nilai. Di sektor pertanian, pesawah di Kubang Kerian, Pengkalan Chepa, Jerantut, dan Rompin terbeban dengan kenaikan harga benih, baja, dan racun. Sektor perikanan menyaksikan nelayan pantai di Chendering, Pengkalan Chepa, dan Rompin dihipit pencerobohan bot zon laut dalam dan penggunaan pukot tunda.

Menerusi dimensi infrastruktur asas dan ketahanan iklim, krisis bekalan air terawat Air Kelantan Sdn. Bhd. (AKSB), Syarikat Air Terengganu Sdn. Bhd. (SATU) dan Pengurusan Air Pahang Berhad (PAIP) memberi impak kehidupan seharian penduduk di Kubang Kerian, Pengkalan Chepa, Kuala Terengganu, Jerantut, serta Rompin akibat tekanan rendah, gangguan kerap, dan kualiti air yang keruh serta berkarat. Keadaan ini memaksa komuniti menanggung kos tambahan sistem penapisan bagi sumber alternatif seperti air bawah tanah (*boring*), perigi, atau graviti bukit. Bagi penempatan STR Perwira Jaya serta generasi kedua FELDA di Rompin dan Jerantut, sebilangan komuniti tiada akses utiliti asas berikutan isu status pemilikan tanah. Tambahan pula, cabaran iklim dan infrastruktur fizikal kian meruncing. Contohnya, ketiadaan sistem perparitan utama yang mencetuskan banjir termenung kronik di Kampung Wakaf Stan. Hakisan pantai kritikal di Pantai Dasar, Pantai Cahaya Bulan, Chendering, dan Rompin telah meruntuhkan benteng serta jeti nelayan.

Untuk dimensi pembangunan dan keterangkuman sosial, jurang peluang pekerjaan berkualiti dan kadar upah rendah menjadi faktor utama penghijrahan belia luar bandar ke luar negeri. Keadaan ini diburukkan promosi TVET seperti ADTEC, GIATMARA dan Kolej Vokasional yang terhad di kawasan pedalaman, FELDA, dan perkampungan Orang Asli. Ketidadaan ruang rekreasi awam di kawasan padat seperti Gong Dermin dan Kuala Terengganu membuka ruang kepada penularan gejala sosial seperti penggunaan vape, ketum, dan dadah (*mushroom*) seawal usia sekolah rendah di Kedai Lalat, Pengkalan Chepa, dan kawasan FELDA. Krisis kesihatan mental berlaku dalam kalangan pelajar di Kuala Terengganu. Kelompok rentan terus terpinggir daripada ekosistem sokongan. Contohnya, komuniti OKU pekak di Kuala Terengganu tiada akses perkhidmatan awam yang inklusif serta kuota pekerjaan terhad kepada 1 peratus. Manakala Orang Asli di Kampung Tanam (Rompin) dan Kampung Sungai Koi (Jerantut) dihipit isu pengencilan tanah adat, keciciran akademik, dan diskriminasi.

Bagi dimensi tadbir urus dan kebajikan, kekangan birokrasi dan ketidaktentuan hak milik tanah menjadi halangan utama kepada kemajuan sosioekonomi akar umbi. Isu tanah tidak berwarta, permohonan geran yang tergantung puluhan tahun, serta status Lesen Pendudukan Sementara (LPS) atau STR di Jerantut, Rompin, dan Pengkalan Chepa bukan sahaja menyekat petani daripada meraih bantuan modal Jabatan Pertanian, malah merumitkan pemilikan kediaman generasi kedua FELDA. Beban ini turut dirasai pekebun Orang Asli di Rompin dan Jerantut ekoran caj komisen serta sewaan lesen sawit oleh syarikat ORACO yang menjejaskan pendapatan mereka. Di peringkat kebajikan keluarga, isu perkahwinan tidak berdaftar di Pengkalan Chepa serta keberadaan penduduk tanpa dokumen di rizab sungai Kubang Kerian mencetuskan masalah ketiadaan dokumen pengenalan diri (sijil lahir/MyKad) dalam kalangan anak-anak, lantas menafikan hak asas mereka terhadap pendidikan formal.

Dapatan ini membuktikan bahawa cabaran sosioekonomi di Zon Pantai Timur saling berkait merangkumi tekanan agromakanan, krisis air dan bencana iklim, jurang modal insan, serta kepincangan tadbir urus dan isu tanah. Kerentanan yang berakar umbi di kelima-lima kawasan ini menegaskan bahawa pendekatan *top-down* tidak lagi memadai tanpa menyelami realiti setempat. Justeru, pemetaan isu berasaskan bukti (*evidence-based issue mapping*) penting bagi membolehkan penggubal dasar, agensi kerajaan, dan pimpinan tempatan merangka strategi intervensi yang menyeluruh, berkesan, dan bersasar.

Jadual 1. Senarai 16 Kawasan Parlimen Terlibat dengan Gerak Kerja APPGM-SDG bagi Tahun 2026

BIL.	ZON/ WILAYAH	PARLIMEN	KOD	AHLI PARLIMEN	PARTI	AGENSI-AGENSI BERKAITAN	KETUA PENYELIDIK APPGM-SDG
1.	Utara	Pokok Sena	P.008	YB Dato' Haji Ahmad bin Saad @ Yahaya	PN-PAS	Pejabat Daerah dan Tanah Pokok Sena	Dr. Thanaraj Murudi
2.	Utara	Padang Serai	P.017	YB Dato' Azman bin Nasrudin	PN-BERSATU	Pejabat Daerah dan Tanah Kulim	Dr. Thanaraj Murudi
3.	Utara	Batu Gajah	P.066	YB Tuan Sivakumar a/l Varatharaju Naidu	PH-DAP	Pejabat Daerah dan Tanah Kinta	Dr. Thanaraj Murudi
4.	Pantai Timur	Pengkalan Chepa	P.020	YB Datuk Dr. Ahmad Marzuk bin Shaary	PN-PAS	Pejabat Tanah dan Jajahan Kota Bharu	Nur Syadhira Mohd Razali
5.	Pantai Timur	Kubang Kerian	P.024	YB Dato' Sri Tuan Ibrahim bin Tuan Man	PN-PAS	Pejabat Tanah dan Jajahan Kota Bharu	Dr. Siti Nur Ain Zakinuddin
6.	Pantai Timur	Kuala Terengganu	P.036	YB Datuk Haji Ahmad Amzad bin Mohamed @ Hashim	PN-PAS	Pejabat Daerah dan Tanah Kuala Terengganu	Nur Syadhira Mohd Razali
7.	Pantai Timur	Jerantut	P.081	YB Ir. Ts. Hj. Khairil Nizam bin Khirudin	PN-PAS	Pejabat Daerah dan Tanah Jerantut	Nur Syadhira Mohd Razali
8.	Pantai Timur	Rompin	P.091	YB Dato' Haji Abdul Khalib bin Abdullah	PN-BERSATU	Pejabat Daerah dan Tanah Rompin	Nur Syadhira Mohd Razali
9.	Tengah	Puchong	P.103	YB Puan Yeo Bee Yin	PH-DAP	Pejabat Daerah dan Tanah Petaling; Majlis Bandaraya Subang Jaya (MBSJ)	Dr. Teo Lee Ken

BIL.	ZON/ WILAYAH	PARLIMEN	KOD	AHLI PARLIMEN	PARTI	AGENSI-AGENSI BERKAITAN	KETUA PENYELIDIK APPGM-SDG
10.	Tengah	Putrajaya	P.125	YB Dr. Radzi Jidin	PN- BERSATU	Jabatan Wilayah Persekutuan; Perbadanan Putrajaya (PPj)	Nurul Syaza Mazelan
11.	Selatan	Kota Melaka	P.138	YB Tuan Khoo Poay Tiong	PH-DAP	Pejabat Daerah dan Tanah Melaka Tengah	Siti Noraiysah Rohim
12.	Sabah	Sepanggar	P.171	YB Datuk Ts. Mustapha Sakmud	PH-PKR	Dewan Bandaraya Kota Kinabalu (DBKK)	Mc Jeanet Lempisik @ Marx
13.	Sabah	Batu Sapi	P.185	YB Tuan Khairul Firdaus bin Akbar Khan	GRS	Majlis Perbandaran Sandakan (MPS)	Mc Jeanet Lempisik @ Marx
14.	Sarawak	Petra Jaya	P.194	YAB Datuk Amar Haji Fadillah bin Haji Yusof	GPS-PBB	Pejabat Residen Bahagian Kuching; Pejabat Daerah Kuching; Dewan Bandaraya Kuching Utara (DBKU)	Raine Melissa Riman
15.	Sarawak	Sri Aman	P.202	YB Dato' Sri Doris Sophia anak Brodi	GPS-PRS	Pejabat Residen Bahagian Sri Aman; Pejabat Daerah Sri Aman; Pejabat Daerah Pantu; Pejabat Daerah Lingga; Majlis Daerah Sri Aman	Raine Melissa Riman
16.	Sarawak	Sibu	P.212	YB Tuan Oscar Ling Chai Yew	PH-DAP	Pejabat Residen Bahagian Sibu; Pejabat Daerah Sibu; Majlis Perbandaran Sibu; Majlis Daerah Luar Bandar Sibu	Raine Melissa Riman

BAHAGIAN A

Laporan Lawatan Pemetaan Isu

P.024 Kubang Kerian

DENGAN SOKONGAN DARIPADA

AHLI PARLIMEN KUBANG KERIAN, YB DATO' SRI TUAN IBHARIM TUAN MAN

TEMPAT-TEMPAT YANG TELAH DILAWATI

HARI 1

- 1.FGD 1: Sesi Dialog 1 bersama Komuniti Cina Kg. Cina Chepa | 11 Februari 2026
- 2.FGD 2: Sesi Dialog 2 bersama Komuniti Kg Wakaf Stan | 11 Februari 2026
- 3.FGD 3: Sesi Dialog 3 bersama Komuniti Belia Gong Dermin | 11 Februari 2026
- 4.Lawatan Tapak 1: Denai Sungai Pengkalan Datu | 11 Februari 2026

HARI 2

- 5.FGD 4: Sesi Dialog 4 bersama Komuniti Pesawah Padi Kg Langgut | 12 Februari 2026
- 6.FGD 5: Sesi Dialog 5 bersama Komuniti Petani | 12 Februari 2026
- 7.FGD 6: Sesi Dialog 6 bersama Persatuan Veteran ATM | 12 Februari 2026
- 8.Lawatan Tapak 2: Makam Raja Salor | 12 Februari 2026

HARI 3

- 9.FGD 7: Sesi Dialog 7 bersama Komuniti Penternak Ikan Sangkar | 13 Februari 2026
- 10.FGD 8: Sesi Dialog 8 bersama Penghulu Mukim | 13 Februari 2026
- 11.Lawatan Tapak 3: Padang Awam Gong Dermin | 13 Februari 2026

PASUKAN PENYELIDIK

Dr Siti Nur Ain Zakinuiddin
Ketua Penyelidik

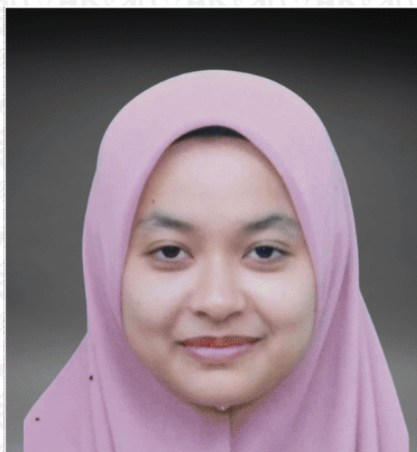
Nur Syafiqah
Che Mohamad Zulkifli

Rozlan Daud

Nor Syahida
Zol @ Muhammad Zol

Iman Nur Wahidah Saidi

GERAK KERJA LAWATAN PEMETAAN ISU KUBANG KERIAN

01

15 Januari 2026
Mesyuarat Awalan

02

27 Januari 2026
Lawatan Kunjungan Hormat &
Mesyuarat Pra-Lawatan

03

11 Februari 2026
FGD 1: Sesi Dialog bersama komuniti
Kg Cina Chepa

06

11 Februari 2026
Lawatan Tapak 1: Denai Sungai
Pengkalan Datu

05

11 Februari 2026
FGD 3: Sesi Dialog bersama Komuniti
Belia Gong Dermin

04

11 Februari 2026
FGD 2: Sesi Dialog bersama komuniti Kg
Wakaf Stan

07

12 Februari 2026
FGD 4: Sesi Dialog bersama Komuniti
Pesawah Padi Kg Langgut

08

12 Februari 2026
FGD 5: Sesi Dialog bersama Komuniti
Petani Salor

09

12 Februari 2026
FGD 6: Sesi Dialog bersama Komuniti
Persatuan Veteran ATM

12

13 Februari 2026
FGD 8: Sesi Dialog bersama Penghulu
Mukim

11

13 Februari 2026
FGD 7: Sesi Dialog bersama Komuniti
Penternak Ikan Sangkar

10

12 Februari 2026
Lawatan Tapak 2: Makam Raja Salor

13

13 Februari 2026
Lawatan Tapak 3:
Padang Awam Gong Dermin

15/01/2026

MESYUARAT AWALAN DI PARLIMEN KUBANG KERIAN

Satu mesyuarat awalan dan sesi pemprofilan bagi Parlimen Kubang Kerian telah diadakan di Pusat Khidmat Ahli Parlimen, yang dihadiri oleh pihak APPGM-SDG bersama Ahli Parlimen, YB Dato' Sri Tuan Ibrahim Tuan Man. Pertemuan yang turut disertai oleh pegawai pusat khidmat serta penyelaras tempatan dari Rantau Panjang dan Jeli ini bertujuan menetapkan tarikh pemetaan isu yang melibatkan lapan kumpulan sasaran. Dalam sesi tersebut, YB Dato' Sri telah menggariskan beberapa isu utama termasuklah **(1)** kegagalan infrastruktur jalan untuk menampung pertambahan populasi sehingga mencetuskan kesesakan lalu lintas yang teruk; **(2)** kekangan akses PBT bagi kutipan sampah; **(3)** masalah jambatan sempit, serta **(4)** kekurangan kawasan riadah dan **(5)** kegagalan menguruskan potensi pelancongan di kawasan tersebut secara efektif.

27/01/2026

LAWATAN KUNJUNGAN HORMAT &
MESYUARAT PRA-LAWATAN PEJABAT TANAH DAN JAJAHAN KOTA BHARU

Pasukan APPGM-SDG telah mengadakan kunjungan hormat dan sesi pra-lawatan ke Pejabat Tanah dan Jajahan Kota Bharu bagi memberikan taklimat terperinci mengenai gerak kerja serta kajian lapangan yang dijadualkan berlangsung di Parlimen Kubang Kerian pada Februari dan Parlimen Pengkalan Chepa pada April akan datang. Pertemuan yang dihadiri oleh Ketua Jajahan, Tn. Haji Rusydee Abdullah, bersama wakil Bahagian Khidmat Pengurusan dan Pembangunan ini bertujuan mengumpul maklumat strategik merangkumi data demografi, isu semasa, serta mengenal pasti lokasi unik dan komuniti sasaran yang memerlukan perhatian khusus di kedua-dua parlimen tersebut. Selain itu, perbincangan turut memfokuskan kepada penyelarasan sokongan daripada pihak pejabat daerah dan penggawa bagi memastikan kelancaran program susulan yang dirancang oleh pihak APPGM-SDG.

11/02/2026

FGD 1: SESI DIALOG BERSAMA KOMUNITI CINA KG. CINA CHEPA

FGD 1 di kediaman En. Tan, Kg. Cina Chepa, dengan kehadiran 19 orang penduduk daripada komuniti Tionghua yang telah lama menetap di pesisir Sungai Pangkalan Datu. Walaupun komuniti ini aktif dalam sektor perniagaan dan perkhidmatan awam, mereka masih berdepan cabaran infrastruktur yang kritikal termasuk **(1)** ketiadaan akses air terawat yang memaksa penggunaan telaga tiub, serta risiko banjir kilat akibat ketiadaan sistem perparitan yang sempurna. Selain itu, **(2)** isu jalan perhubungan yang tidak diselenggara kerana statusnya sebagai jalan persendirian hasil inisiatif penduduk turut menjadi antara kebimbangan utama yang dibangkitkan dalam sesi tersebut.

11/02/2026

FGD 2: SESI DIALOG BERSAMA KOMUNITI KG WAKAF STAN

FGD 2 bersama Komuniti Kampung Wakaf Stan di perkarangan rumah penduduk Kg. Wakaf Stan dengan kehadiran 19 orang peserta bagi membincangkan isu risiko bencana banjir. Sejak tahun 2022, kampung yang mempunyai bentuk muka bumi seakan "kawah" ini mula mengalami banjir tahunan yang serius akibat **(1)** ketiadaan sistem saliran untuk mengalirkan air keluar, sehingga menyebabkan beberapa rumah terkepung. Penduduk terpaksa mengambil inisiatif sendiri dengan menyediakan enjin pam sedut air dan sistem alternatif lain kerana **(2)** kekurangan bantuan infrastruktur saliran daripada pihak berkuasa, selain turut berdepan **(3)** masalah keselamatan akibat ketiadaan lampu jalan yang mencukupi di kawasan kampung tersebut.

11/02/2026

FGD 3: SESI DIALOG BERSAMA KOMUNITI BELIA GONG DERMIN

FGD 3 bersama 18 orang wakil komuniti belia Gong Dermin di perkarangan Pasar Tok Kenali yang rata-ratanya berpendidikan tinggi serta aktif dalam aktiviti kesukarelawanan, pertanian, dan perniagaan. Walaupun mempunyai penggerak komuniti yang dinamik, para belia telah membangkitkan kebimbangan mengenai isu sosial seperti **(1)** penyalahgunaan ketum, *vape*, dan *airpump* dalam kalangan remaja, selain **(2)** kekurangan kawasan rekreasi yang mempunyai fasiliti lengkap untuk penduduk Kubang Kerian. Di samping itu, **(3)** keadaan infrastruktur jalan yang berlubang dan tidak diturap dengan sempurna selepas kerja baik pulih turut menjadi isu kritikal kerana mendatangkan risiko kemalangan kepada pengguna jalan raya di kawasan tersebut.

11/02/2026

LAWATAN TAPAK 1: DENAI SUNGAI PENGKALAN DATU

Lawatan Tapak 1 di Denai Sungai Pengkalan Datu telah mendedahkan potensi besar kawasan tersebut yang pernah menjadi tarikan pelancong utama serta sumber pendapatan penduduk melalui *floating market* dan kawasan rekreasi sebelum pandemik melanda. Walaupun pembangunan asal hasil kerjasama JPS, PBT, dan komuniti setempat telah berjaya menarik pelancong domestik serta antarabangsa, namun pasca-COVID-19 menyaksikan kawasan ini terbiar dan mengalami kerosakan infrastruktur yang memerlukan kos baik pulih yang tinggi. Berdasarkan pemerhatian penyelidik, keindahan semula jadi sungai ini masih mempunyai potensi besar untuk dihidupkan semula melalui jalinan kerjasama strategik antara MOTAC, pemegang taruh, usahawan tempatan, serta badan bukan kerajaan (NGO).

12/02/2026

FGD 4: SESI DIALOG BERSAMA KOMUNITI PESAWAH PADI KG LANGGUT

FGD 4 bersama Komuniti Pesawah Padi Kampung Langgut di Warung Tepi Bendang, Kg. Langgut, yang melibatkan 13 orang pesawah padi bagi membincangkan cabaran sektor pertanian berskala besar di kawasan tersebut. Walaupun mengusahakan penanaman secara meluas, komuniti pesawah telah menyuarakan kekecewaan terhadap **(1)** kegagalan sistem pengairan Pam Kemubu yang memaksa mereka bergantung kepada sistem penggiliran air yang tidak efisien, selain **(2)** isu penyelenggaraan jalan serta parit oleh pihak KADA yang terabai. Masalah ini, ditambah pula dengan **(3)** kemerosotan kualiti benih, telah menyebabkan hasil padi mereka sekadar mencapai gred rendah (C, D, dan E), sekali gus gagal bersaing dengan kualiti gred A dan B dari kawasan jelapang padi lain seperti Sekinchan dan Kedah.

12/02/2026

FGD 5: SESI DIALOG BERSAMA KOMUNITI PETANI

FGD 5 bersama Komuniti Petani di Kedai Piah, Salor, dengan kehadiran 12 orang wakil komuniti petani setempat. Antara kekangan utama yang dihadapi oleh para petani termasuklah **(1)** kecikiran maklumat mengenai bantuan input pertanian, **(2)** ancaman haiwan perosak seperti babi hutan, kera, dan tupai, serta **(3)** kesukaran menembusi pasaran yang mengakibatkan masalah lambakan hasil tanaman. Berdasarkan pemerhatian penyelidik, komuniti ini amat memerlukan bimbingan intensif bagi meningkatkan kemahiran teori dan teknikal dalam penjagaan tanaman moden, sekali gus membantu mereka mengembangkan asas pertanian ke tahap yang lebih kompetitif.

12/02/2026

FGD 6: SESI DIALOG BERSAMA PERSATUAN VETERAN ATM

FGD 6 bersama 12 orang ahli Persatuan Veteran ATM Cawangan Salor di Dewan Serbaguna Masjid Mukim Salor. Antara isu utama yang dibangkitkan ialah **(1)** keperluan penyelarasan pencen bagi veteran yang bersara sebelum dan selepas tahun 2013, serta **(2)** prosedur permohonan bantuan yang dianggap rumit, terutamanya bagi golongan yang mengalami kecacatan fizikal. Selain itu, **(3)** ketiadaan dana persatuan dan pemansuhan 'Hari Pahlawan' telah menjejaskan sumber sumbangan daripada pihak awam dan kerajaan. Situasi ini amat dirasai oleh veteran warga emas, seperti seorang peserta berusia 76 tahun yang pernah berkhidmat sewaktu zaman komunis, yang kini terpaksa bergantung sepenuhnya kepada elaun persaraan, bantuan SARA, dan bayaran *one-off* Pingat Jasa Malaysia (PJM) sebagai sumber kelangsungan hidup.

12/02/2026

LAWATAN TAPAK 2: MAKAM RAJA SALOR

Lawatan tapak 2 ke Makam Raja Salor menyingkap sejarah pemerintahan Long Muda, anak sulung Long Yunos, yang mentadbir Salor pada abad ke-19 sebelum tercetusnya konflik berdarah dengan Sultan Muhammad II akibat peristiwa pembunuhan tragis melibatkan anakanda kedua-dua pihak. Serangan besar-besaran tersebut mengakibatkan kemangkatan Raja Salor serta seluruh pahlawannya, namun tapak sejarah ini masih mengekalkan ciri kesenian Melayu asli dan batu nisan yang utuh sehingga kini sebagai bukti warisan zaman tersebut. Walaupun kawasan ini telah diwartakan sebagai tanah perkuburan, usaha pemeliharaan lanjut amat diperlukan memandangkan cabaran kos dan masa bagi kerja-kerja pembersihan serta pembaikan akses jalan ke makam tersebut.

13/02/2026

FGD 7: SESI DIALOG BERSAMA KOMUNITI PENTERNAK IKAN SANGKAR

FGD 7 di Kg. Seterpa, Pasir Tumboh bersama 10 orang penternak ikan sangkar. Isu utama yang dibangkitkan adalah **(1)** ketiadaan sistem perparitan khusus untuk penternakan ikan sangkar serta tindakan pihak KADA yang dijangka akan menutup tali air sedia ada tahun ini atas faktor teknikal pengairan sawah padi, meskipun pada awalnya aktiviti ini digalakkan oleh agensi tersebut. Selain itu, **(2)** para penternak menghadapi kesukaran mendapatkan benih berkualiti sehingga terpaksa mendapatkannya dari Perak, selain berdepan dengan **(3)** kekurangan permintaan pasaran yang memaksa mereka menjual hasil pada harga yang rendah. Penternakan sangkar menjadi sumber ekonomi penduduk yang tinggal berhampiran tali air.

13/02/2026

FGD 8: SESI DIALOG BERSAMA PENGHULU MUKIM

FGD 8 di Pusat Khidmat DUN Pasir Tumboh bersama 14 orang Penghulu Mukim bagi membincangkan isu-isu kritikal di Parlimen Kubang Kerian. Para penghulu membangkitkan **(1)** masalah infrastruktur jalan yang sempit dan tidak diturap kerana status tanah persendirian; dan menekankan keperluan bagi **(2)** pembinaan jambatan besar merentas beberapa kawasan untuk mengatasi kesesakan lalu lintas yang melampau di jalan utama. Selain itu, mereka turut membangkitkan **(3)** isu lampu jalan yang tidak berfungsi meskipun aduan telah dikemukakan kepada agensi terlibat sejak dua tahun yang lalu. Setiap penghulu mengusulkan isu yang berbeza namun isu tersebut juga berlaku di kawasan lain. Majoriti penghulu menyatakan keperluan membina jambatan besar penghubung kerana kesesakan hampir setiap masa berlaku di jalan utama.

13/02/2026

LAWATAN TAPAK 3: PADANG AWAM GONG DERMIN

Lawatan tapak 3 diadakan di Padang Awam Gong Dermin. Padang ini merupakan padang awam kedua dalam Jajahan Kota Bharu. Taman ini seringkali dipenuhi pengunjung dari dalam dan luar Daerah kerana kawasan rekreasi di Kota Bharu adalah sangat terhad. Namun begitu, kawasan ini juga mempunyai masalah hakisan tebing sungai yang semakin menghampiri trek pejalan kaki dan mempunyai risiko membahayakan pengunjung. Padang ini juga masih kurang fasiliti dari segi tempat bersenam dan fasiliti permainan kanak-kanak. Lampu limbah yang disediakan telah lama terpadam dan tidak dibaikpulih menyebabkan padang ini tidak sesuai digunakan pada waktu malam.

BAHAGIAN B

Laporan Pemetaan Isu

P.024 Kubang Kerian

Senarai Jadual

Jadual 1. Komposisi Penduduk mengikut Kaum Parlimen Kubang Kerian (P.024)	18
Jadual 2. Program Kajian Lapangan Pemetaan Isu Parlimen Kubang Kerian.....	23
Jadual 3. Rangkuman Isu Rentas SDG.....	26
Jadual 4. Perincian Hasil Dapatan FGD 1	33
Jadual 5. Perincian Hasil Dapatan FGD 2	37
Jadual 6. Perincian Hasil Dapatan FGD	39
Jadual 7. Perincian Hasil Dapatan FGD 4	43
Jadual 8. Perincian Hasil Dapatan FGD 5	47
Jadual 9. Perincian Hasil Dapatan FGD 6	51
Jadual 10. Perincian Hasil Dapatan FGD 7	54
Jadual 11. Perincian Hasil Dapatan FGD 8	58
Jadual 12. Ringkasan Isu 1.....	64
Jadual 13. Ringkasan Isu 2.....	65
Jadual 14. Ringkasan Isu 3.....	67
Jadual 15. Ringkasan Isu 4.....	69

Senarai Singkatan

AADK	Agensi Antidadah Kebangsaan
ADTEC	<i>Advanced Technology Training Centre</i> (Pusat Latihan Teknologi Tinggi)
AKHAP	Akta Kawalan Harga dan Antipencatutan 2011
AKSB	Air Kelantan Sdn. Bhd.
AMANAH	Parti Amanah Negara
APPGM-SDG	All Party Parliamentary Group Malaysia-Sustainable Development Goals
ATM	Angkatan Tentera Malaysia
BERNAS	Padiberas Nasional Berhad
BN	Barisan Nasional
BSH	Bantuan Sara Hidup
DOSM	Jabatan Perangkaan Malaysia (Department of Statistics Malaysia)
DUN	Dewan Undangan Negeri
EPC	Elaun Pekerja Cacat
FAMA	Lembaga Pemasaran Pertanian Persekutuan (Federal Agricultural Marketing Authority)
FGD	<i>Focus Group Discussion</i> (Perbincangan Kumpulan Berfokus)
HUSM	Hospital Universiti Sains Malaysia
IC	Kad Pengenalan (Identity Card)
ILWAN	Pertubuhan Ilmuan Wanita Negeri Kelantan
JALINAN	Kelab Jalinan Prihatin Kelantan
JHEV	Jabatan Hal Ehwal Veteran
JKR	Jabatan Kerja Raya
JPP	Jabatan Pembangunan Persekutuan
JPS	Jabatan Pengairan dan Saliran
KADA	Lembaga Kemajuan Pertanian Kemubu (Kemubu Agricultural Development Authority)
KPDN	Kementerian Perdagangan Dalam Negeri
LKIM	Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia
LPS	Lesen Pendudukan Sementara
LRA	Loji Rawatan Air

MARRIS	Malaysian Agricultural Road Information System
MPKB-BRI	Majlis Perbandaran Kota Bharu-Bandaraya Islam
MyCC	Suruhanjaya Persaingan Malaysia (<i>Malaysian Competition Commission</i>)
NPK	Nitrogen, Phosphorus, Potassium (Formula Baja)
PBT	Pihak Berkuasa Tempatan
PEJUANG	Parti Pejuang Tanah Air
PERHILITAN	Jabatan Perlindungan Hidupan Liar dan Taman Negara
PH	Pakatan Harapan
PJM	Pingat Jasa Malaysia
PLANMalaysia	Jabatan Perancangan Bandar dan Desa
PN	Perikatan Nasional
PN-PAS	Perikatan Nasional-Parti Islam Se-Malaysia
PPK	Pertubuhan Peladang Kawasan
PRU / PRU-15	Pilihan Raya Umum / Pilihan Raya Umum ke-15
RTC	Rural Transformation Centre (Pusat Transformasi Luar Bandar)
SDG	Sustainable Development Goals (Matlamat Pembangunan Mampan)
SKMM	Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia
SMU / SMU (A)	Sekolah Menengah Agama / Ugama
SPR	Suruhanjaya Pilihan Raya
SSPA	Sistem Saraan Perkhidmatan Awam
STR	Skim Tanah Rakyat
TNB	Tenaga Nasional Berhad
TVET	<i>Technical and Vocational Education and Training</i> (Pendidikan dan Latihan Teknikal dan Vokasional)
UMNO	Pertubuhan Kebangsaan Melayu Bersatu (United Malays National Organisation)
USM	Universiti Sains Malaysia
YB	Yang Berhormat
UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees

1.0 PENGENALAN

Parlimen Kubang Kerian (P.024) merupakan sebuah kawasan strategik di Negeri Kelantan yang terdiri daripada tiga Dewan Undangan Negeri (DUN) utama, iaitu DUN Salor (N.17), DUN Pasir Tumboh (N.18), dan DUN Demit (N.19). Kawasan parlimen ini mempunyai keluasan sekitar 141 kilometer persegi, yang merangkumi pusat pertumbuhan bandar satelit Kota Bharu serta kawasan pinggir bandar yang dinamik.¹ Berdasarkan data profil parlimen bagi tahun 2024, jumlah populasi penduduk di kawasan ini dianggarkan seramai 120,596 orang dengan jumlah pengundi berdaftar seramai 113,653 orang mengikut rekod Suruhanjaya Pilihan Raya (SPR) pada tahun 2022.²

YB Dato' Sri Tuan Ibrahim Tuan Man

Pada Pilihan Raya Umum ke-15 (PRU-15) yang lalu, kerusi Parlimen Kubang Kerian menyaksikan persaingan sengit antara beberapa calon utama daripada parti-parti besar negara. Calon-calon yang bertanding adalah Dato' Sri Tuan Ibrahim Tuan Man daripada Perikatan Nasional (PN-PAS), Mohamad Rizal Razali daripada Barisan Nasional (BN-UMNO), Wan Ahmad Kamil Wan Abdullah daripada Pakatan Harapan (PH-AMANAH), dan Mohamad Mohsin Bin Yusoff daripada Parti Pejuang Tanah Air (PEJUANG).³ Keputusan rasmi menyaksikan Dato' Sri Tuan Ibrahim Tuan Man berjaya mengekalkan mandat beliau dengan memenangi jumlah undian sebanyak 55,654 undi, sekali gus memperoleh majoriti besar sebanyak 40,847 undi.⁴

1.1 Geografi/Topografi

Parlimen Kubang Kerian (P.024) merupakan salah satu daripada empat Parlimen di bawah Jajahan Kota Bharu. Pihak berkuasa tempatan (PBT) bagi parlimen ini adalah Majlis Perbandaran Kota Bharu Bandar Raya Islam (MPKB-BRI). Dari sudut geografi, Parlimen Kubang Kerian terletak di kawasan lembangan sungai yang rata dan rendah, menjadikannya sebahagian daripada dataran banjir Delta Kelantan yang subur. Kedudukan geografinya yang strategik di pinggir bandar raya Kota Bharu dipengaruhi oleh aliran Sungai Kelantan di sebelah barat dan Sungai Pengkalan Datu di sebelah timur.

¹ Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM), *Laporan Statistik Subnasional Parlimen P.024 Kubang Kerian*, 2023, hlm. 12.

² Suruhanjaya Pilihan Raya Malaysia, *Statistik Daftar Pemilih Pilihan Raya Umum Ke-15*, 2022.

³ Astro Awani, "Keputusan Rasmi PRU15: Senarai Calon dan Parti Bertanding P.024 Kubang Kerian," 20 November 2022.

⁴ Berita Harian Online, "Dato' Sri Tuan Ibrahim Tuan Man Menang Besar di Kubang Kerian," 20 November 2022.

Ciri topografi yang mendatar ini telah memudahkan pembangunan infrastruktur berskala besar, termasuk rangkaian jalan raya utama yang menghubungkan pusat bandar ke kawasan pedalaman dan negeri jiran. Namun begitu, profil tanah rendah ini juga menyebabkan beberapa kawasan dalam DUN Salor dan DUN Demit terdedah kepada risiko banjir bermusim, terutamanya semasa musim tengkujuh akibat limpahan air sungai dan sistem saliran semula jadi yang meluas.⁵

Topografi kawasan ini secara keseluruhannya merangkumi tanah aluvium yang sesuai untuk aktiviti pertanian dan petempatan manusia. Di kawasan DUN Salor, landskap geografi masih mengekalkan ciri-ciri tradisional dengan kewujudan sawah padi yang luas dan beralun mengikut sistem pengairan, manakala di pusat bandar Kubang Kerian, topografi semula jadi telah diubah suai melalui proses urbanisasi yang pesat bagi menampung kompleks perubatan dan akademik yang padat.⁶ Keseimbangan antara kawasan tadahan air semula jadi di bahagian pinggir dan pembangunan konkrit di bahagian pusat parlimen merupakan cabaran geografi utama dalam memastikan kelestarian alam sekitar selaras dengan Matlamat Pembangunan Mampan (SDG) yang sedang dipetakan di kawasan tersebut.

Sistem pentadbiran di Parlimen Kubang Kerian mempunyai keunikan tersendiri di mana ia tertakluk di bawah sistem pentadbiran Jajahan Kota Bharu. Secara keseluruhannya, kawasan parlimen ini merangkumi lima daerah utama yang bertindak sebagai unit pentadbiran terbesar, iaitu Daerah Kubang Kerian, Daerah Demit, Daerah Salor, Daerah Pasir Tumboh, dan Daerah Limbat. Setiap daerah ini diketuai oleh seorang Penggawa, iaitu jawatan yang setaraf dengan Penghulu Mukim di negeri-negeri lain, yang berperanan menyelaraskan hal ehwal komuniti dan pembangunan setempat di bawah seliaan Pejabat Tanah dan Jajahan Kota Bharu.⁷

Di bawah kepimpinan para penggawa tersebut, Parlimen Kubang Kerian dibahagikan lagi kepada lebih 40 mukim kecil yang merupakan unit kampung tradisi. Antara mukim-mukim kecil yang signifikan termasuk Mukim Lundang, Mukim Kenali, Mukim Pasir Hor, Mukim Pulau Belanga, dan Mukim Belimbing. Struktur ini memastikan setiap lapisan masyarakat, dari pusat bandar yang padat ke kawasan pertanian di pinggir parlimen, mendapat capaian khidmat tadbir urus yang cekap.

⁵ Jabatan Pengairan dan Saliran (JPS) Negeri Kelantan, *Laporan Pemetaan Kawasan Risiko Banjir Lembangan Sungai Kelantan*, 2022.

⁶ Jabatan Perancangan Bandar dan Desa (PLANMalaysia), *Rancangan Tempatan Jajahan Kota Bharu 2035*, 2020, hlm. 45-50.

⁷ Pejabat Tanah dan Jajahan Kota Bharu, *Manual Pengurusan Pentadbiran Penggawa dan Penghulu Negeri Kelantan*, 2023, hlm. 22-25.

1.2 Komposisi Penduduk

Penduduk di kawasan ini dianggarkan mencecah 121,000 orang. Lebih daripada 98 peratus adalah berbangsa Melayu, menjadikan kawasan ini salah satu kubu kuat demografi masyarakat Melayu di Malaysia. Kelompok minoriti yang terdiri daripada komuniti Cina, India, dan lain-lain membentuk peratusan yang sangat kecil dan sebahagian besarnya tertumpu di kawasan komersial atau pusat bandar. Faktor sejarah sebagai pusat petempatan tradisi serta statusnya sebagai hab pendidikan dan kesihatan telah menarik migrasi dalaman yang konsisten daripada penduduk berketurunan Melayu dari daerah-daerah sekitarnya. Komposisi penduduk yang tertinggi adalah etnik bumiputera, diikuti dengan etnik Cina, etnik India, bukan warganegara dan lain-lain. Berikut adalah jadual perincian komposisi penduduk mengikut etnik di Parlimen Kubang Kerian:

Jadual 1. Komposisi Penduduk mengikut Kaum Parlimen Kubang Kerian (P.024)

BIL.	KAUM	BILANGAN	PERATUSAN (%)
1.	Bumiputera (Melayu)	118,822	98.2
2.	Cina	1,452	1.2
3.	India	484	0.4
4.	Lain-lain	242	0.2
Jumlah Keseluruhan		121,000	100

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM). (2023). MyLocalStats: Parlimen P.024 Kubang Kerian. Putrajaya: Jabatan Perangkaan Malaysia.

1.3 Kegiatan Ekonomi Utama

Sektor Pertanian

Kegiatan ekonomi di Parlimen Kubang Kerian memperlihatkan gabungan unik antara sektor tradisional yang berakar umbi dengan pemodenan bandar satelit yang dinamik. Sebagai kawasan yang terletak dalam dataran banjir Delta Kelantan, sektor pertanian kekal menjadi tulang belakang ekonomi bagi sebahagian besar penduduk, terutamanya di kawasan yang masih mengekalkan landskap luar bandar seperti DUN Salor. Aktiviti utama dalam sektor ini adalah penanaman padi secara meluas yang memanfaatkan tanah aluvium subur, selain pengusahaan tanaman fertigasi seperti cili dan timun oleh petani moden yang kini menjadi trend ekonomi baharu di Kampung Langgut dan Seterpa. Namun, sektor ini menghadapi cabaran besar berkaitan kos input pertanian yang tinggi serta isu infrastruktur pengairan yang belum optimum.

Sektor Perikanan Darat dan Akuakultur

Sektor perikanan darat dan akuakultur juga merupakan komponen ekonomi yang signifikan bagi komuniti di lembangan sungai. Penternakan ikan dalam sangkar,

khususnya ikan patin dan keli, menjadi salah satu sumber pendapatan utama bagi belia di kawasan Gong Dermin dan sekitarnya. Walaupun mempunyai potensi pasaran yang luas kerana kualiti ikan yang tidak berbau lumpur, pengusaha dalam industri ini sering kali bergelut dengan manipulasi harga oleh orang tengah serta kenaikan harga dedak yang drastik.

Sektor Pendidikan dan Kesihatan

Selain itu, Kubang Kerian telah bertransformasi menjadi hab perkhidmatan kesihatan dan pendidikan yang utama di Pantai Timur Malaysia. Kehadiran institusi besar seperti Kampus Kesihatan Universiti Sains Malaysia (USM) dan Hospital Universiti Sains Malaysia (HUSM) telah mencetuskan kesan pengganda ekonomi yang luas. Kehadiran ribuan pelajar, kakitangan profesional, dan pesakit dari luar daerah telah merancakkan sektor perniagaan runcit, perkhidmatan makanan, serta industri hartanah di pusat bandar. Proses urbanisasi ini mewujudkan ekosistem perniagaan yang dinamik, daripada pasar raya besar sehingga ke gerai makanan tempatan yang memenuhi keperluan penduduk bandar yang semakin padat. Walau bagaimanapun, terdapat jurang antara pertumbuhan sektor perkhidmatan ini dengan ketersediaan peluang pekerjaan tetap yang berkualiti bagi graduan tempatan, menyebabkan migrasi belia ke luar negeri tetap berlaku demi mencari pendapatan yang lebih kompetitif. Kesimpulannya, ekonomi Kubang Kerian adalah integrasi antara kekukuhan sumber alam dan kepesatan sektor perkhidmatan moden.

1.4 Hubungan Kerangka Konseptual SDG dan Konteks Tempatan

Parlimen Kubang Kerian merupakan sebuah kawasan yang mempunyai profil ekonomi yang kukuh dalam sektor pertanian, perikanan darat, dan aktiviti perniagaan tempatan. Walau bagaimanapun, penemuan pemetaan isu menunjukkan bahawa komuniti di sini berhadapan dengan cabaran besar yang berkait rapat dengan Matlamat Pembangunan Mampan (SDG) iaitu **SDG 2 (Sifar Kebuluran)** dan **SDG 8 (Pekerjaan yang Baik dan Pertumbuhan Ekonomi)**. Isu utama yang dibangkitkan oleh petani di Kampung Langgut dan pengusaha fertigasi merangkumi peningkatan kos input pertanian yang mendadak serta kekurangan akses air pengairan yang kronik, yang secara langsung menjejaskan produktiviti hasil makanan tempatan. Konteks ini menuntut sokongan yang lebih saksama dalam integrasi rantai nilai dan akses kepada bantuan yang lebih telus bagi mencapai:

Sasaran 2.3, Menjelang 2030, menggandakan produktiviti pertanian dan pendapatan pengeluar makanan berskala kecil, khususnya golongan wanita, orang asli, keluarga petani, penternak dan nelayan, termasuk melalui akses yang terjamin dan sama rata kepada tanah, sumber dan input produktif lain, pengetahuan, perkhidmatan kewangan, pasaran dan peluang bagi penambahan nilai termasuk pekerjaan bukan perladangan.

Sasaran 8.3 Menggalakkan dasar berorientasikan pembangunan yang menyokong aktiviti produktif, pewujudan pekerjaan yang baik, keusahawanan, kreativiti dan inovasi, serta menggalakkan pemformalan dan pertumbuhan perusahaan mikro, kecil dan sederhana, termasuk melalui akses kepada perkhidmatan kewangan.

Daripada perspektif infrastruktur dan utiliti, Parlimen Kubang Kerian menghadapi isu bekalan air terawat yang tidak konsisten dan kualiti air yang rendah di beberapa kawasan seperti Kampung Cina Chepa dan Kampung Wakaf Stan. Masalah "membayar sewa meter untuk angin" dan kebergantungan tinggi kepada air bawah tanah mencerminkan jurang dalam pencapaian **SDG 6 (Air Bersih dan Sanitasi)**. Selain itu, kegagalan sistem saliran dan longkang yang tidak sempurna sehingga mengakibatkan kejadian "banjir termenung" yang lama menunjukkan keperluan mendesak terhadap pembangunan infrastruktur yang lebih berdaya tahan di bawah **SDG 9: Industri, Inovasi dan Infrastruktur** selaras dengan sasaran:

Sasaran 6.1 Menjelang 2030, mencapai akses sejagat dan saksama kepada air minuman yang selamat dan berpatutan untuk semua.

Sasaran 9.1. Membangunkan infrastruktur yang berkualiti, andal, mampan dan berdaya tahan, termasuk infrastruktur serantau dan rentas sempadan, untuk menyokong pembangunan ekonomi dan kesejahteraan manusia dengan tumpuan pada akses yang saksama serta mampu milik untuk semua.

Seterusnya, pembangunan komuniti di Kubang Kerian turut berkait dengan **SDG 3 (Kesihatan yang Baik dan Sejahtera)** serta **SDG 11 (Bandar dan Komuniti Mampan)**. Isu sosial yang membimbangkan seperti penyalahgunaan bahan terlarang (vape dan ketum) dalam kalangan pelajar sekolah rendah dan menengah di kawasan Kedai Lalat memerlukan intervensi pencegahan yang lebih kukuh. Kekurangan kemudahan rekreasi dan padang bola di kawasan padat penduduk seperti Gong Dermin juga menghalang komuniti daripada menikmati ruang awam yang berkualiti, yang merupakan komponen penting bagi menyediakan akses sejagat kepada ruang hijau dan awam yang inklusif. Perkara ini berkait dengan sasaran SDG berikut:

Sasaran 3.5 Mengukuhkan pencegahan dan rawatan penyalahgunaan bahan, termasuk penyalahgunaan dadah narkotik dan pengambilan alkohol yang memudaratkan.

Sasaran 11.7 Menjelang 2030, menyediakan akses sejagat yang selamat, menyeluruh dan mudah dicapai kepada kawasan hijau dan tempat awam, khususnya untuk wanita dan kanak-kanak, warga emas dan orang kurang upaya.

Akhir sekali, kewujudan masalah dokumentasi bagi segelintir penduduk serta persepsi ketirisan dalam agihan bantuan agensi menekankan kepentingan **SDG 10 (Mengurangkan Ketidaksamarataan)**. Penubuhan sistem penyampaian maklumat yang lebih efektif dan telus adalah kritikal untuk memastikan golongan marginal tidak terpinggir daripada akses pendidikan dan bantuan sosial. Ini selaras dengan sasaran:

Sasaran 10.2 Menjelang 2030, memperkasa dan menggalakkan keterangkuman sosial, ekonomi dan politik untuk semua, tanpa mengira umur, jantina, ketidakupayaan, bangsa, etnik, asal usul, agama atau status ekonomi atau status lain.

Secara keseluruhannya, penyelarasan antara keperluan konteks tempatan Kubang Kerian dengan sasaran SDG adalah kunci utama bagi memastikan pembangunan wilayah ini bersifat inklusif dan lestari.

2.0 METODOLOGI PENYELIDIKAN

2.1 Pendekatan Kajian

Mesyuarat awalan dan sesi pemprofilan bagi Parlimen Kubang Kerian telah dilakukan serentak oleh pihak APPGM-SDG dan Ahli Parlimen Kubang Kerian, YB Dato' Sri Tuan Ibrahim Tuan Man pada 15 Januari 2026 di Pusat Khidmat Ahli Parlimen Kubang Kerian, Pasir Tumboh. APPGM-SDG yang diwakili oleh Dr. Siti Nur Ain bersama Penyelaras Tempatan Parlimen Rantau Panjang dan Parlimen Jeli telah memberi penerangan mengenai gerak kerja APPGM-SDG dan proses pemetaan isu serta keperluan kerjasama yang diperlukan bagi tempoh tiga hari pemetaan. Kehadiran En Amirudin, Pegawai Pusat Khidmat turut memberi input yang lebih menyeluruh berkaitan Parlimen Kubang Kerian yang melibatkan tiga DUN. Semasa sesi pemprofilan antara isu awalan yang dikongsi oleh YB Dato' Sri ialah infrastruktur jalan yang tidak dinaik taraf seiring dengan peningkatan populasi penduduk. Isu ini menyebabkan kesesakan lalu lintas yang teruk di kebanyakan kawasan Parlimen Kubang Kerian terutamanya kawasan bandar. Selain itu, jalan yang tidak dinaik taraf menyebabkan akses bagi PBT untuk pungutan sampah rumah ke rumah tidak dapat dilakukan. Isu awalan yang lain ialah jambatan penghubung yang sempit, kekurangan tempat riadah dan kawasan berpotensi pelancongan yang tidak terurus.

Pada 27 Januari 2026, kunjungan hormat dan pra-lawatan ke Pejabat Tanah dan Jajahan Kota Bharu telah dilakukan. Mesyuarat dijalankan bagi memberikan taklimat berkenaan dengan gerak kerja APPGM-SDG dan kajian lapangan yang akan berlangsung di Parlimen Kubang Kerian pada bulan Februari dan Parlimen Pengkalan Chepa yang dijadualkan berlangsung pada bulan April telah disampaikan kepada Tuan Haji Rusydee Abdullah, Ketua Jajahan, Encik Nik Mohamad Fahmi bin Nik Daud, Ketua Penolong Ketua Jajahan (Khidmat Pengurusan) dan Encik Wan Ahmad Shazrul bin Wan Abdul Rahim, Ketua Penolong Ketua Jajahan (Pembangunan). Agenda lain termasuk pengumpulan maklumat berkenaan dengan demografi kawasan Pengkalan Chepa dan Kubang Kerian, isu-isu semasa, tempat-tempat menarik dan unik, kawasan-kawasan yang sesuai untuk lawatan kajian, komuniti yang perlu diberi perhatian, dan juga sokongan pejabat daerah dan pegawai untuk program-program susulan APPGM-SDG bagi kawasan parlimen Pengkalan Chepa dan Kubang Kerian.

Pemetaan Isu bagi Parlimen Kubang Kerian telah dilaksanakan pada 11 hingga 13 Februari 2026. Pemetaan Isu tiga hari berturut-turut dijalankan bertujuan mengenal pasti isu-isu dan masalah terdesak yang dihadapi oleh komuniti-komuniti di kawasan Parlimen Kubang Kerian.

Pasukan penyelidik bagi kawasan Parlimen Kubang Kerian adalah seperti berikut:

1. Ketua Penyelidik: Dr Siti Nur Ain Binti Zakinuddin
2. Pembantu Penyelidik: En Rozlan Daud (Penyelaras Tempatan Jeli)

3. Pembantu Penyelidik: Nor Syahida Binti Zol (Penyelaras Tempatan Tumpat)
4. Pembantu Penyelidik: Nur Syafiqah (Penyelaras Tempatan Tanah Merah)
5. Pembantu Penyelidik: Iman Wahidah (Penyelaras Tempatan Rantau Panjang)

Sebanyak lapan sesi FGD dan tiga lawatan tapak telah dijalankan bersama-sama komuniti tempatan selama tiga hari di Kubang Kerian. Tentatif bagi pemetaan isu tersebut adalah seperti berikut:

Jadual 2. Program Kajian Lapangan Pemetaan Isu Parlimen Kubang Kerian

TARIKH	SESI DIALOG/FGD
11 Februari 2026 (Rabu)	• Sesi Dialog 1: Komuniti Kg. Cina Chepa (Kaum Tionghua) • Sesi Dialog 2: Komuniti Kg. Wakaf Stan (Kawasan Risiko Bencana Banjir) • Sesi Dialog 3: Komuniti Belia • Lawatan Tapak 1: Denai Sungai Pengkalan Datu
12 Februari 2026 (Khamis)	• Sesi Dialog 4: Komuniti Petani (Pengusaha Tanaman Padi) • Sesi Dialog 5: Komuniti Petani (Pengusaha Tanaman Fertigasi) • Sesi Dialog 6: Komuniti Veteran Angkatan Tentera • Lawatan Tapak 2: Makam Raja Salor
13 Februari 2026 (Jumaat)	• Lawatan Tapak 3: Taman Rekreasi Gong Dermin • Sesi Dialog 7: Komuniti Penternak Ikan Sangkar • Sesi Dialog 8: Penghulu Mukim

Sesi libat urus bersama agensi daerah Kota Bharu telah dijalankan pada 16 Ogos 2026 di Pejabat Tanah dan Jajahan Kota Bharu. Persediaan sesi ini telah mendapat sokongan dan bantuan sepenuhnya dari Pejabat Tanah dan Jajahan Kota Bharu dan telah melalui beberapa proses semakan isu iaitu bersama Penolong Ketua Jajahan (Pembangunan Fizikal), Puan Nur Izzati binti Jamaludin dan Penolong Ketua Jajahan (Pembangunan Masyarakat), Puan Wan Nursyazwani binti Wan Adzlan. Selain itu, pemurnian isu juga telah dilakukan bersama Penggawa-Penggawa bagi mengetahui dengan lebih jelas mengenai nama kampung, nama tempat yang terlibat, tanpa mengubah apa-apa isu yang telah disuarakan oleh komuniti. Isu-isu juga telah dibentangkan kepada Ketua Jajahan

sebelum sesi libat urus dilakukan. Sesi ini mengulas isu-isu bagi dua kawasan Parlimen iaitu Parlimen Kubang Kerian dan Parlimen Pengkalan Chepa. Sesi dipengerusikan oleh Encik Nik Mahmud bin Nik Jaffar, Timbalan Ketua Jajahan dan telah dihadiri oleh 30 pegawai dari 16 agensi terlibat.

1. Pejabat Tanah dan Jajahan Kota Bharu
2. Air Kelantan Sdn. Bhd. (AKSB)
3. Lembaga Kemajuan Kemubu (KADA)
4. Universiti Malaysia Kelantan
5. Jabatan Imigresen Malaysia
6. Angkatan Tentera Malaysia
7. Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia
8. Jabatan Pertanian
9. Agensi Antidadah Kebangsaan
10. Jabatan Perlindungan Hidupan Liar dan Taman Negara (PERHILITAN)
11. Kementerian Perdagangan Dalam Negeri
12. Tenaga Nasional Berhad
13. Pejabat Belia dan Sukan Daerah Kota Bharu
14. Jabatan Kerja Raya Kota Bharu
15. Jabatan Tenaga Manusia Kota Bharu
16. Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia

2.2 Langkah Etika Semasa Kajian Lapangan

Ketua penyelidik mendapatkan persetujuan daripada peserta terlebih dahulu untuk merekodkan suara dan diambil video dan gambar. Sekiranya, peserta FGD tidak bersetuju apa yang dikatakan untuk direkod dan melarang mengambil gambarnya, maka penyelidikan ini tidak boleh mengambil kira perkara tersebut untuk dilaporkan dan dikongsikan di mana-mana platform. Namun begitu, bagi kajian pemetaan isu di Parlimen Kubang Kerian, tiada apa-apa halangan daripada pihak peserta.

2.3 Kekangan Lawatan Kajian Lapangan

Kekangan yang berlaku semasa tempoh pemetaan isu dijalankan ialah perubahan masa, kehadiran dan pertembungan jadual dengan perkara lain. Masalah komunikasi wujud apabila komuniti veteran terlepas pandang mengenai maklumat terkini berhubung jadual program. Perubahan masa yang berlaku secara mendadak gagal disampaikan secara menyeluruh, menyebabkan majoriti ahli komuniti hadir mengikut waktu asal yang telah ditetapkan sebelum ini. Situasi ini secara tidak langsung mewujudkan kekeliruan dalam kalangan peserta.

Penglibatan daripada golongan penternak ikan sangkar adalah amat terhad dan tidak mencapai sasaran yang dijangkakan. Hal ini berpunca daripada pertembungan jadual, di mana majoriti penternak perlu menghadiri program rasmi lain yang berlangsung pada masa yang sama.

Perjalanan program turut berdepan sedikit kelewatan akibat ketibaan Penghulu yang lewat berikutan penglibatan beliau dalam program lain sejak awal pagi, yang kemudiannya ditambah dengan perubahan masa program secara mengejut. Isu penundaan ini menyebabkan penyelidik menunggu lama, seterusnya mengehadkan tempoh perbincangan yang sedia ada, ditambah pula hari Jumaat merupakan waktu Solat Jumaat.

2.4 Keterbatasan Kajian

Kajian ini mengalami keterbatasan dari segi kepelbagaian demografi peserta, terutamanya jurang penyertaan yang ketara dalam kalangan wanita. Menerusi sesi Kumpulan Perbincangan Fokus (*Focus Group Discussion - FGD*) yang dijalankan bersama komuniti belia, kehadiran didominasi sepenuhnya oleh peserta lelaki. Implikasinya, perbincangan yang terhasil kurang mencerminkan perspektif, pengalaman, serta isu khusus yang dihadapi oleh golongan wanita di kawasan berkenaan.

Menerusi sesi FGD bersama komuniti di Wakaf Stan, perbincangan didapati tertumpu secara eksklusif kepada isu bencana banjir dan kelemahan sistem perparitan/saliran. Peserta menunjukkan kecenderungan yang rendah untuk berkongsi isu sosioekonomi atau infrastruktur lain berikutan persepsi bahawa masalah tiada saluran banjir merupakan krisis tunggal dan paling kritikal yang mendesak kehidupan harian mereka.

Bagi sesi FGD bersama komuniti petani, penglibatan aktif hanya melibatkan sebilangan kecil peserta iaitu sekitar lima hingga enam orang sahaja. Dinamik perbincangan yang kurang menyeluruh ini menyebabkan dapatan yang dikumpul lebih cenderung bersifat aduan spesifik individu berbanding analisis isu struktural atau cadangan penyelesaian yang lebih holistik.

3.0 RANGKUMAN ISU RENTAS SDG

Jadual 3. Rangkuman Isu Rentas SDG

NO	ISU UTAMA	PENERANGAN	DIMENSI	KUMPULAN SASARAN	KAWASAN SASARAN	SDG YANG BERKAITAN
1.	Penyalahgunaan bahan terlarang	Peningkatan penggunaan vape, air ketum, dan dadah jenis <i>mushroom</i> dalam kalangan remaja. Murid seawal Tahun 5 terlibat apabila bekalan mudah didapati di premis vape dan pesanan dalam talian.	Sosial	Pelajar sekolah dan belia.	Kedai Lalat, Pasir Tumboh, Kg Panjang.	SDG 3: Kesihatan yang Baik dan Sejahtera Sasaran 3.5 Mengukuhkan pencegahan dan rawatan penyalahgunaan bahan, termasuk penyalahgunaan dadah narkotik dan pengambilan alkohol yang memudaratkan
2.	Kekurangan kemudahan rekreasi	Ketiadaan padang bola atau pusat aktiviti sosial yang khusus untuk belia.	Sosial	Belia dan kanak-kanak.	Gong Dermin, Kg Kulim, Kg Tembusu.	SDG 11: Bandar dan Komuniti Mampan Sasaran 11.7 Menjelang 2030, menyediakan akses sejagat yang selamat, menyeluruh dan mudah dicapai kepada kawasan hijau dan tempat awam, khususnya untuk wanita dan kanak-kanak, warga emas dan orang kurang upaya.

NO	ISU UTAMA	PENERANGAN	DIMENSI	KUMPULAN SASARAN	KAWASAN SASARAN	SDG YANG BERKAITAN
3.	Keselamatan infrastruktur jalan	Keadaan jalan kampung yang sempit, rosak, dan tidak digazet. Tanah penuh dengan pembangunan perumahan; belia tiada tempat tumpuan hingga menjurus kepada aktiviti merempit. Ketiadaan lampu jalan dan bonggol menyebabkan kerap berlaku kemalangan maut; jalan sempit menyukarkan pergerakan.	Sosial	Pengguna jalan raya dan penduduk kampung.	Kg Kubang Siput, Pasir Hor, Flyover Wadi Sofia.	SDG 3: Kesihatan yang Baik dan Sejahtera Sasaran 3.6 Menjelang 2020, mengurangkan separuh angka kematian dan kecederaan global akibat kemalangan jalan raya. SDG 11: Bandar dan Komuniti Mampan Sasaran 11.2 Menjelang 2030, menyediakan akses kepada sistem pengangkutan yang selamat, berpatutan, boleh dicapai dan mampan kepada semua, meningkatkan keselamatan jalan raya, terutamanya dengan memperluas kemudahan pengangkutan awam, dengan tumpuan khusus pada keperluan golongan berisiko, wanita, kanak-kanak, orang kurang upaya dan warga emas.

NO	ISU UTAMA	PENERANGAN	DIMENSI	KUMPULAN SASARAN	KAWASAN SASARAN	SDG YANG BERKAITAN
4.	Kenaikan kos input pertanian	Bebanan kos yang tinggi bagi membeli benih, baja, racun, dan dedak ternakan. Harga benih melambung (RM56/beg); harga dedak naik mendadak (RM70/beg) menjejaskan margin keuntungan.	Ekonomi	Pesawah, petani fertigasi, dan penternak ikan.	Kg Langgut, Seterpa, Gong Dermin.	SDG 2: Sifar Kebuluran Sasaran 2.3 Menjelang 2030, menggandakan produktiviti pertanian dan pendapatan pengeluar makanan berskala kecil, khususnya golongan wanita, orang asli, keluarga petani, penternak dan nelayan, termasuk melalui akses yang terjamin dan sama rata kepada tanah, sumber dan input produktif lain, pengetahuan, perkhidmatan kewangan, pasaran dan peluang bagi penambahan nilai termasuk pekerjaan bukan perladangan. Sasaran 2.c Mengambil langkah untuk memastikan pasaran komoditi makanan dan terbitannya berfungsi dengan baik serta memudahkan akses tepat pada masanya kepada maklumat pasaran, termasuk simpanan makanan dalam usaha membantu

NO	ISU UTAMA	PENERANGAN	DIMENSI	KUMPULAN SASARAN	KAWASAN SASARAN	SDG YANG BERKAITAN
						mengehadkan turun naik harga makanan yang melampau.
5.	Kebergantungan kepada Orang Tengah	Manipulasi harga jualan hasil pertanian dan ternakan oleh peraih. Harga jualan rendah (cth: ikan patin RM5.30/kg); petani terpaksa berhutang semula untuk mulakan musim baru.	Ekonomi	Pesawah dan penternak ikan sangkar.	Gong Dermin, Seterpa, Kg Langgut.	SDG 2: Sifar Kebuluran Sasaran 2.3 Menjelang 2030, menggandakan produktiviti pertanian dan pendapatan pengeluar makanan berskala kecil, khususnya golongan wanita, orang asli, keluarga petani, penternak dan nelayan, termasuk melalui akses yang terjamin dan sama rata kepada tanah, sumber dan input produktif lain, pengetahuan, perkhidmatan kewangan, pasaran dan peluang bagi penambahan nilai termasuk pekerjaan bukan perladangan.
6.	Peluang pekerjaan terhad	Ketiadaan peluang pekerjaan tetap yang berkualiti dan isu gaji rendah. Belia terpaksa bekerja di luar Kelantan; kerja di dalam negeri tidak sepadan dengan kelulusan akademik.	Ekonomi	Belia dan graduan.	Keseluruhan Parlimen Kubang Kerian.	SDG 8: Pekerjaan yang Baik dan Pertumbuhan Ekonomi Sasaran 8.5 Menjelang 2030, mencapai guna tenaga penuh dan produktif serta pekerjaan yang baik untuk semua wanita dan lelaki, termasuk belia dan orang

NO	ISU UTAMA	PENERANGAN	DIMENSI	KUMPULAN SASARAN	KAWASAN SASARAN	SDG YANG BERKAITAN
						kurang upaya, serta bayaran sama rata untuk kerja dengan nilai yang sama
7.	Banjir termenung kronik	Kejadian air bertakung dalam tempoh yang sangat lama selepas hujan lebat atau musim tengkujuh. Air bertakung sehingga sebulan (paras dada); ketiadaan sistem saliran yang bersambung ke sungai.	Alam Sekitar	Penduduk setempat dan petugas kesihatan.	Kg Wakaf Stan, Kg Kebun Raja, Padang Kekabu.	SDG 11: Bandar dan Komuniti Mampan Sasaran 11.5 Menjelang 2030, mengurangkan jumlah kematian dan jumlah orang terjejas dengan signifikan dan mengurangkan dengan ketara kerugian ekonomi langsung berbanding keluaran dalam negeri kasar global yang disebabkan oleh bencana, termasuk bencana berkaitan air, dengan tumpuan kepada perlindungan golongan miskin dan golongan yang berisiko
8.	Akses bekalan air bersih	Gangguan bekalan air AKSB yang kerap serta tekanan air yang sangat rendah. Penduduk membayar meter untuk "angin"; kualiti air berbau, berkarat, dan berminyak.	Alam Sekitar	Penduduk rumah domestik.	Salor, Kg Cina Chepa, Kg Kebun Raja.	SDG 6: Air Bersih & Sanitasi Sasaran 6.1 Menjelang 2030, mencapai akses yang saksama dan sejagat kepada air minuman selamat dan mampu dimiliki oleh semua

NO	ISU UTAMA	PENERANGAN	DIMENSI	KUMPULAN SASARAN	KAWASAN SASARAN	SDG YANG BERKAITAN
9.	Pencemaran dan hakisan tebing	Hakisan tebing sungai yang serius akibat arus deras (air teba) dan pembangunan tanpa kawalan. Mengancam struktur bangunan berhampiran sungai; sisa racun sawah mengalir ke sungai menjejaskan ternakan.	Alam Sekitar	Penduduk tepi sungai dan penternak ikan.	Pulau Hilir, Sungai Gong Dermin, Sungai Binjai.	SDG 15: Kehidupan di Darat Sasaran 15.1 Menjelang 2020, memastikan pemuliharaan, pemulihan dan penggunaan mampan ekosistem daratan dan air tawar pedalaman dan perkhidmatannya, khususnya hutan, tanah bencah, gunung dan tanah kering, selaras dengan obligasi di bawah perjanjian antarabangsa
10.	Ketirisan agihan bantuan	Dakwa amalan pilih kasih (kroni) dalam pemberian bantuan peralatan dan modal. Petani sasaran yang layak tercicir; tiada hebahan rasmi dan proses permohonan terlalu lama.	Tadbir Urus	Petani dan golongan asnaf.	Kg Langgut dan sekitar Kubang Kerian.	SDG 16: Keamanan, Keadilan dan Institusi yang Kuat Sasaran 16.6 Membangunkan institusi yang berkesan, bertanggungjawab dan telus pada semua peringkat
11.	Masalah dokumentasi (IC)	Penduduk lama (Contoh: keturunan Kemboja) yang menetap di rizab sungai tiada dokumen pengenalan diri. Anak-anak sukar untuk mendaftar sekolah dan tercicir	Tadbir Urus	Warga asing.	Kawasan rizab sungai Kubang Kerian.	SDG 16: Keamanan, Keadilan dan Institusi yang Kuat Sasaran 16.9 Menjelang 2030, menyediakan pengenalan yang sah untuk semua, termasuk pendaftaran kelahiran.

NO	ISU UTAMA	PENERANGAN	DIMENSI	KUMPULAN SASARAN	KAWASAN SASARAN	SDG YANG BERKAITAN
		daripada akses pendidikan rasmi.				
12.	Kelemahan penyelenggaraan agensi	Tindak balas agensi (cth: KADA/MPKB) yang perlahan terhadap aduan kerosakan infrastruktur. Tali air tersumbat; lampu jalan mati bertahun-tahun; sampah penuh tidak dikutip secara berkala.	Tadbir Urus	Penduduk awam dan pesawah.	Kg Kulim, Kg Tembusu, Taman Rekreasi Gong Dermin.	SDG 16: Keamanan, Keadilan dan Institusi yang Kuat Sasaran 16.6 Membangunkan institusi yang berkesan, bertanggungjawab dan telus pada semua peringkat

4.0 GAMBARAN KESELURUHAN PEMETAAN ISU

4.1 Perincian Hasil Dapatan Isu-isu

Jadual 4. Perincian Hasil Dapatan FGD 1

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
FGD 1: Dialog bersama Komuniti Kg. Cina Chepa (Kaum Tionghua) Tarikh: 11 Februari 2026 (Rabu) Bilangan peserta: 19 orang peserta Kaedah FGD: Perbincangan dalam 2 kumpulan Lokasi: Rumah Mr Tan, Kg. Cina Chepa			- Jabatan Kerja Raya (JKR) - Majlis Perbandaran Kota Bharu Bandar Raya Islam (MPKB-BRI) - Syarikat Air Kelantan Sdn. Bhd. (AKSB) - Jabatan Pertanian - Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia (LKIM) - Jabatan Perlindungan Hidupan Liar dan Taman Negara (PERHILITAN) - Sektor Pembangunan Sumber Manusia (SKPD) / Universiti Malaysia Kelantan (UMK)
1.	Keadaan laluan jalan sempit dan rosak	Laluan jalan kampung di Kg. Cina Chepa terlalu sempit dan hanya memuatkan sebuah kenderaan dalam satu-satu masa. Kewujudan jalan persendirian yang tidak diwartakan (gazet) sejak 2012 memaksa penduduk mengumpul dana sendiri sebanyak RM3,000 untuk membaiki jalan sepanjang 1.5 km	JKR: Tiada aduan rasmi diterima berhubung lokasi spesifik setakat ini. Permohonan pelebaran/penurapan laluan kampung perlu dikemukakan secara rasmi kepada

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		dengan lebar 12 kaki, yang turut rosak akibat lori muatan berat projek perumahan	JKR bagi penilaian teknikal dan peruntukan.
		Kerja pengorekan jalan oleh pihak TNB bagi penanaman kabel sepanjang 1.5 km hanya ditampal secara ala kadar dan kecil-kecilan, menyebabkan kerosakan berlarutan sejak tahun 2012 serta meningkatkan kadar kemalangan di simpang masuk.	Pelebaran jalan berdepan kesukaran berkaitan status tanah persendirian dan rizab. Bagi permohonan bonggol/keselamatan, JKR tidak membenarkan bonggol di jalan utama tetapi garisan pemecah kelajuan (<i>speed breaker</i>) boleh dipertimbangkan.
2.	Ketiadaan saliran longkang dan perparitan sempurna	Ketiadaan sistem longkang yang sempurna menyebabkan air hujan bertakung kerana tidak dapat disalurkan ke sungai. Longkang sedia ada turut tertimbus disebabkan pembinaan kawasan perumahan baharu	<i>Tiada maklum balas diterima</i>
		Penduduk tempatan menyatakan kesediaan untuk menyerahkan sebahagian tanah peribadi bagi pembinaan longkang di laluan utama dan laluan belakang yang menghala ke Sungai Pangkalan Datu	
3.	Kelambatan tindakan pembaikan perkhidmatan utiliti awam	Laporan kerosakan yang dikemukakan kepada pihak TNB dan Telekom mengambil masa sehari-hari sebelum sebarang tindakan pembaikan diambil	MPKB-BRI: Pemantauan dan tindakan pembersihan/pemangkasan di bawah zon pentadbiran PBT diambil maklum untuk tindakan seliaan
		Pokok buluh yang tinggi tidak ditebang kerap tumbang menimpa kabel dan memutuskan wayar, sekali gus menyebabkan rangkaian talian internet menjadi sangat lemah dan terputus	

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
4.	Risiko hakisan tebing sungai dan semak	Pokok buluh yang terbiar tidak diselenggara kerap tumbang dan menjadikan kawasan persekitaran semak samun. Terdapat risiko hakisan tebing yang amat serius di Sungai Pangkalan Datu terutamanya semasa musim banjir, di samping ketiadaan sebarang kawasan rekreasi untuk penduduk tempatan.	AKSB: Pembinaan lagun di LRA Chicha telah dilaksanakan dengan pemantauan pengoperasian yang lebih teliti bagi memastikan insiden pencemaran/enapcemar di Pengkalan Datu tidak berulang. LKIM: Pihak JPS sedang menjalankan kajian teknikal berhubung isu muara cetek dan hakisan tebing. Jabatan Pertanian: Sentiasa melakukan pemantauan isu air di Kg. Chepa terutamanya semasa musim kemarau.
5.	Gangguan akses air terawat	Penduduk terpaksa bergantung kepada sumber air bawah tanah (<i>boring</i>) dan telaga akibat tiada bekalan air terawat yang konsisten. Pemasangan meter air oleh AKSB didakwa sekadar memerlukan penduduk "membayar angin" tanpa bekalan air, selain berdepan kualiti air yang teruk berkarat di Kg. Chepa dan Kg. Kebun Raja.	AKSB: Gangguan bekalan di kawasan Kubang Kerian diatasi secara berperingkat menerusi Pembinaan LRA Chicha 2 (Ogos 2026: 8 JLH, Disember 2027: 20 JLH), Pembinaan LRA Tanjung Mas (25 JLH, 2029) dan LRA Tok Jaafar (30 JLH, 2029).

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
			Projek Penggantian Paip Lama di Kubang Kerian di mana pakej pembinaan melibatkan sebahagian Kuala Besar dijangka akan ditender pada tahun 2026.
6.	Ancaman gangguan haiwan perosak pertanian	Kawasan pertanian penduduk sering diserang oleh haiwan perosak seperti tupai dan babi liar. Tetapi, penduduk tidak memiliki lesen atau kuasa untuk memiliki senapang bagi kawalan haiwan perosak.	Jabatan Pertanian: Bagi kawasan pertanian/fertigasi, amalan memelihara anjing pengawal didapati berkesan menangani ancaman kera dan babi hutan. Pemantauan berterusan dijalankan oleh Pegawai Pembangunan Tani (APT). PERHILITAN: Tindakan diambil berdasarkan aduan rasmi. Sebanyak 20 aduan diterima dari Kg. Salor.
7.	Peluang pekerjaan bersesuaian yang terhad	Ramai belia berhijrah bekerja di luar negeri Kelantan demi mendapatkan kadar gaji yang lebih tinggi, akibat ketiadaan peluang pekerjaan tempatan yang sepadan dengan kelulusan akademik mereka.	UMK: Kadar kebolehpasaran graduan UMK mencatatkan 70% hingga 95% dalam tempoh 6 bulan selepas pengijazahan. Peluang pekerjaan berkualiti di peringkat tempatan agak terhad tetapi graduan dipersiapkan untuk pasaran kerja yang lebih luas.

Jadual 5. Perincian Hasil Dapatan FGD 2

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
FGD 2: Dialog Bersama Komuniti Kg. Wakaf Stan (Kawasan Risiko Bencana Banjir) Tarikh: 11 Februari 2026 (Rabu) Bilangan peserta: 16 orang peserta Kaedah FGD: Perbincangan dalam 2 kumpulan Lokasi: Rumah Peserta Kg Wakaf Stan			- MPKB-BRI - Jabatan Belia dan Sukan (JBS)
1.	Kejadian bencana banjir termenung berpanjangan	Banjir yang mula melanda sejak 2022 menjadi semakin teruk pada 2024, di mana air bertakung sebulan sehingga paras dada/leher. Banjir teruk di hadapan Sekolah Wakaf Stan memaksa sekolah ditutup, merosakkan harta benda, serta mengurung petugas kesihatan daripada keluar bekerja. Penduduk terpaksa mengeluarkan modal sendiri sekitar RM12,000 untuk membeli enjin pam air dan paip bagi mengurangkan tempoh takungan banjir dari sebulan kepada tiga minggu.	MPKB-BRI Pihak PBT memerlukan maklumat terperinci berkaitan isu ini.
2.	Sistem saluran perparitan yang bermasalah	Ketiadaan sistem perparitan sempurna dan bentuk muka bumi berbukit menyukarkan air mengalir ke Sungai Wakaf Stan, di samping isu kebenaran tuan tanah yang enggan menyerahkan tanah bagi pembinaan longkang. Permohonan pembinaan saluran kepada JPP memerlukan kos RM2 juta, manakala longkang sepanjang 3 km di Taman 13 melimpah akibat tiada pembersihan. Perlu saluran air banjir terus ke Sungai Wakaf Stan sepanjang 250m-300m.	MPKB-BRI: Kajian teknikal dan sistem saluran perparitan berada di bawah perancangan teknikal JPS/PBT. Penyaluran air menerusi tanah persendirian tertakluk kepada kelulusan dan kebenaran pemilik tanah.

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
3.	Tindakan susulan agensi tidak berhasil	Walaupun pelbagai agensi teknikal seperti JPS, MPKB, YB, dan wakil Parlimen telah mengadakan lawatan tapak dan mengumpul maklumat isu di lapangan, sehingga kini tiada sebarang tindakan susulan atau pelaksanaan fizikal dilakukan untuk menyelesaikan krisis banjir tersebut.	<i>Tiada maklum balas diterima</i>
4.	Kemudahan rekreasi awam jauh	Kemudahan kawasan rekreasi awam terdekat yang sempurna berada di Taman Tengku Anis Pengkalan Chepa, yang jaraknya amat jauh dari penempatan penduduk Wakaf Stan. Keadaan ini menuntut mewujudkan tapak rekreasi baharu di peringkat tempatan bagi kegunaan riadah keluarga dan aktiviti kanak-kanak.	MPKB-BRI: Pengambilan tanah bagi membina taman awam memerlukan peruntukan kewangan yang sangat tinggi (pampasan, pembangunan dan penyelenggaraan). Setiap pemaju perumahan baharu diwajibkan menyediakan 10% kawasan lapang. JBS: Pertubuhan belia berdaftar boleh mengemukakan permohonan dana (Dana Rakan Muda, Dana Sukan Komuniti, GPS) dari KBS.

Jadual 6. Perincian Hasil Dapatan FGD 3

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
FGD 3: Dialog Bersama Komuniti Belia Tarikh: 11 Februari 2026 (Rabu) Bilangan peserta: 10 orang peserta Kaedah FGD: Perbincangan dalam 2 kumpulan Lokasi: Perkarangan Surau Pasar Tok Kenali, Binjai			• Agensi Antidadah Kebangsaan (AADK) • MPKB-BRI • Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia (MCMC) • Jabatan Kebajikan Masyarakat (JKM) • Jabatan Imigresen Malaysia (JIM) • JKR • AKSB
1.	Ketiadaan peluang pekerjaan berkualiti	Belia tempatan berdepan ketiadaan peluang pekerjaan yang berkualiti serta kadar tawaran gaji yang terlampau rendah di dalam negeri. Walaupun ramai belia tidak menganggur, kebanyakannya tidak mempunyai pekerjaan tetap bernilai gaji bulanan dan terpaksa bekerja sendiri secara kecil-kecilan seperti mengusahakan gerai makanan, pertanian, atau penternakan.	UMK: Sama seperti maklum balas FGD 1 Isu 7 (Kajian Pengesanan Graduan menunjukkan kebolehpasaran graduan UMK mencapai 90%-95% dalam tempoh 6 bulan. Peluang pekerjaan di dalam negeri Kelantan agak terhad).
2.	Penyalahgunaan bahan terlarang dalam kalangan pelajar	Murid Tahun 5 mula menggunakan vape dan <i>e-pump</i> , manakala pelajar sekolah menengah terlibat dengan penyalahgunaan air ketum yang diperolehi dari premis vape di Kedai Lalat, Pasir Tumboh, dan Kg. Panjang.	AADK: Vape sintetik cannabinoid dibeli dalam talian (Tiktok/Shopee). Kekangan tahanan reman (14 hari)

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		Kurangnya pemantauan ibu bapa memudahkan pelajar memesan bahan terlarang secara dalam talian di TikTok dan Shopee, berserta peningkatan penggunaan dadah jenis <i>mushroom</i> yang menyebabkan halusinasi dan menjejaskan kesihatan mental.	berbanding laporan makmal Jabatan Kimia (3 minggu - 3 bulan). PBT Kelantan tidak mengeluarkan lesen perniagaan vape. MPKB-BRI: Operasi sitaan dan saman ke atas premis vape/shisha sentiasa dijalankan. MCMC: Penyekatan akaun media sosial/e-dagang terlarang dilaksanakan atas aduan KKM & PDRM. JKM: Penagihan dadah ketua keluarga memang menjejaskan institusi keluarga. JKM menyediakan program intervensi awal setelah mengenalpasti keluarga yang terlibat dengan penyalahgunaan dadah.

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
			JIM: Penguatkuasaan yang kerap telah dijalankan di laluan laut/transit Badang dan PCB terhadap penyeludupan PATI/dadah.
3.	Kekurangan kemudahan awam dan padang sukan	Tiada padang khusus belia (hanya taman permainan Gong Dermin dengan ruangan terhad), manakala persatuan belia yang aktif berdepan kesukaran menjalankan aktiviti akibat kekurangan dana.	JBS: Sama seperti maklum balas FGD 2 Isu 4 (Kelab/persatuan belia berdaftar layak memohon Bantuan Pertubuhan Belia, Dana Belia Antarabangsa, Dana Rakan Muda, Dana Sukan Komuniti, E-Sukan dan Geran Padanan Sukan (GPS)). MPKB-BRI: Sama seperti maklum balas FGD 2 Isu 4 (PBT menguatkuasakan syarat 10% kawasan lapang bagi projek perumahan baharu).
		Ketiadaan dewan komuniti memaksa program dijalankan secara terbuka di Dataran Pasar Tok Kenali, manakala orang ramai kurang sedia maklum mengenai kebenaran akses trek sukan di kampus USM.	
4.	Penyelenggaraan jalan raya tidak menurut piawaian	Kontraktor membaiki jalan tidak rosak demi bukti gambar penyiapan kerja, manakala kertas kerja cadangan pembaikan jalan terbiar tanpa maklum balas selama dua tahun.	JKR: Sama seperti maklum balas FGD 1 Isu 1 (Tiada aduan rasmi diterima berhubung lokasi spesifik. Permohonan rasmi perlu
		Kerja pengorekan berulang di Jalan Pasir Hor mengganggu trafik, manakala lorong sempit dan rosak di Kg. Jejuluk menghalang kelancaran kenderaan bertembung.	

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		Kontraktor gagal menyediakan laluan sementara yang selamat di Kampung Pulau, manakala proses baik pulih jalan-jalan tidak digazet mengambil masa yang terlalu lama.	dikemukakan kepada JKR untuk penilaian teknikal & peruntukan).
		Laluan jalan kubur tidak diselenggara/digazet serta tiada lampu jalan dari Bandar Baru Kota Bharu ke HUSM dan Binjai ke Bukit Marak, menyebabkan kerap berlaku kemalangan maut.	
5.	Kerosakan sistem saliran longkang lama	Longkang simen lama tidak mampu menampung air, termasuk kejadian longkang simen pecah di kawasan USM akibat masalah pasir jerlus.	<i>Tiada maklum balas diterima</i>
		Ketiadaan saliran di SMU (A) Al-Yunusiah, Kg. Kebun Raja, dan Padang Bonggor menyebabkan air melimpah masuk ke rumah penduduk dan merosakkan jalan raya semasa tengkujuh.	
6.	Gangguan akses air terawat	Gangguan bekalan air terawat AKSB yang kerap berserta tekanan air yang sangat rendah memaksa penduduk mengeluarkan modal tambahan untuk memasang sistem penapisan air <i>boring</i> atau telaga akibat kualiti air tempatan yang berbau, berkarat, dan berminyak.	AKSB: Sama seperti maklum balas FGD 1 Isu 5 (Pelaksanaan Projek LRA Chicha 2 (Ogos 2026), LRA Tanjung Mas (2029), LRA Tok Jaafar (2029) & Projek Penggantian Paip Lama di kawasan terjejas secara berperingkat).
7.	Ancaman hakisan tebing sungai akibat arus	Hakisan tebing sungai yang serius dikenal pasti berlaku di lokasi kritikal seperti Pulau Hilir, Sungai Gong Dermin, dan Taman Sungai Binjai akibat lonjakan arus deras (air teba). Ditambah pula dengan pembinaan kediaman tanpa kawalan di rizab sungai yang mengancam keselamatan struktur bangunan berhampiran.	LKIM: Sama seperti maklum balas FGD 1 Isu 4 (Pihak JPS sedang menjalankan kajian teknikal berhubung isu muara cetek dan hakisan tebing sungai).

Jadual 7. Perincian Hasil Dapatan FGD 4

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
FGD 4: Dialog Bersama Komuniti Petani (Pengusaha Tanaman Padi) Tarikh: 12 Februari 2026 (Khamis) Bilangan peserta: 12 orang peserta Kaedah FGD: Perbincangan dalam dua kumpulan Lokasi: Warung depan bendang Kg Langgut, Beta Hilir			- Jabatan Pertanian - Lembaga Kemajuan Pertanian Kemubu (KADA) - Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Kos Sara Hidup (KPDN) - JKM
1.	Kekurangan bekalan air pengairan sawah padi	Pesawah padi mengalami kegagalan tuaian hasil secara penuh selama lima musim berturut-turut di mana purata hasil merosot sehingga 50% daripada keluasan 40 ekar akibat krisis air yang kronik. Operasi pam Kemubu yang hanya mempunyai empat unit bagi zon Kota Bharu Utara terjejas akibat paras air sungai yang rendah. Inisiatif sendiri menggunakan enjin pam tambahan menelan kos diesel RM50 sehari, namun bekalan tetap tidak mencukupi kerana perlu dikongsi. Tindak balas KADA yang perlahan (mengambil masa satu hingga dua minggu) menyebabkan gangguan bekalan air yang serius. Walaupun pam beroperasi, bekalan air sering terputus selepas hanya empat hari sesi pengepaman dilakukan. Penyelenggaraan rumah pam bersifat reaktif (hanya dibaiki selepas berlaku kerosakan atau bencana)	Jabatan Pertanian: Projek pam telaga tiub dibina di Kg. Kemubu. Petani turut mengambil air dari tali air KADA semasa musim kemarau. KADA: Bekalan air pengairan sentiasa dipantau. Bantuan pam bergerak, <i>shallow well</i> (telaga tiub cetek) & <i>tube well (boring)</i> disediakan. Gangguan pam Kemubu berpunca daripada masalah teknikal pam terangkat semasa paras air sungai rendah.

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
2.	Peningkatan kos input pertanian	Kenaikan kos input pertanian kini membebankan pesawah apabila harga benih melambung tinggi mencecah RM56 berbanding harga kilang RM38 akibat rantaian bekalan yang terhad kepada penjual berlesen sahaja. Situasi ini mendorong petani mendesak penguatkuasaan mekanisme kawalan harga siling bagi mengekang manipulasi orang tengah. Kuantiti baja subsidi hanya memenuhi 50% hingga 60% daripada keperluan sebenar tanaman iaitu sekadar 4 daripada 8 beg bagi baja anak serta 3 daripada 5 beg bagi baja NPK. Manakala ketiadaan semula subsidi baja organik terus menyukarkan usaha pemulihan struktur serta pH tanah sawah. Lonjakan harga racun siput sebanyak 100% daripada RM400 kepada RM800. Justeru, petani mencadangkan penggunaan racun berkualiti dari China sebagai alternatif kos rendah.	Jabatan Pertanian: Benih, baja & racun dibekalkan terus menerusi Pertubuhan Peladang Kawasan (PPK) / BPP pada harga subsidi. KADA: Kos input pertanian merupakan isu nasional yang dialami di seluruh negara. KPDN: Kawalan dan pemantauan barangan keperluan asas harian dilaksanakan di bawah AKHAP (Akta Kawalan Harga dan Antipencatutan 2011 / Act 723)
3.	Kelemahan dan ketirisan dalam pengagihan bantuan	Berlakunya ketirisan dan amalan pilih kasih dalam agihan bantuan peralatan dari KADA bagi sektor jahitan, masakan, dan ternakan. Petani menjelaskan terdapat individu yang tidak layak tetapi tetap menerima bantuan kerana kenalan rapat, mahupun kakitangan dalaman agensi (KADA) contoh: isteri staf KADA, suami bukan petani tetapi diberi kepada suami, bukannya petani sasaran yang benar-benar layak.	KADA: Agihan bantuan mengikut SOP ketat, pemilihan wajib dalam kawasan KADA dan pegawai pemantau menjalankan siasatan verifikasi tapak.

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		Tiada hebahan rasmi dan menyeluruh daripada pegawai bertanggungjawab mengenai bantuan, menyebabkan kebanyakan pesawah hanya menyedari kewujudan inisiatif tersebut selepas proses pengagihan selesai. Pada masa yang sama, proses permohonan yang mengambil masa terlalu lama turut membebaskan pesawah sehingga memaksa mereka membuat permohonan berulang kali sebelum menerima sebarang maklum balas atau kelulusan rasmi.	JKM: Pihak JKM menerima kerjasama dari Penggawa dan penghulu kampung dalam mengenalpasti penerima bantuan yang layak. Penyelarasan senarai penerima bantuan sentiasa dikemaskini bagi mengelakkan pertindihan/ketirisan. Jabatan Pertanian: Syarat utama kelayakan bantuan mewajibkan pengemukaan Kad Pengenalan (IC) serta Surat Kebenaran Tuan Tanah yang sah bagi tanah sewaan untuk mengelakkan pertikaian perundangan
4.	Kadar potongan timbangan padi kilang tinggi	Pesawah terpaksa berhadapan dengan kadar potongan berat padi (padi basah dan hampa) yang sangat tinggi di kilang-kilang di bawah seliaan BERNAS, iaitu mencecah 50% hingga 80% per tan, satu kadar yang dianggap tidak munasabah dan menjejaskan pendapatan bersih mereka secara drastik. Selain itu, walaupun kenaikan harga padi diiringi peningkatan subsidi, faedah tersebut terhapus (<i>offset</i>) akibat lonjakan mendadak harga input pertanian seperti baja dan racun, sekali	KADA: Penjualan padi ke luar dari kawasan KADA dikawal dan tidak digalakkan bagi memastikan rekod serta data hasil tuaian tempatan dapat dicatatkan dengan tepat melalui BERNAS atau pusat belian berdaftar.

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		gus mengecilkan margin keuntungan petani. Keseluruhan potongan harga yang tinggi ini memaksa petani menanggung kerugian besar sehingga gagal melunaskan kos input, lalu terpaksa berhutang semula bagi memulakan musim penanaman baharu dan terus terperangkap dalam kitaran kemiskinan yang kronik. Wujud ketidakadilan dalam akses pasaran apabila petani di bawah seliaan KADA dilarang menjual hasil ke luar negeri seperti Kedah demi mendapatkan harga yang lebih kompetitif, sedangkan petani di bawah seliaan JPS/Tandak dibenarkan berbuat demikian dengan kadar potongan yang jauh lebih rendah sekitar 38% per tan.	

Jadual 8. Perincian Hasil Dapatan FGD 5

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
FGD 5: Dialog Bersama Komuniti Petani (Pengusaha Tanaman Fertigasi) Tarikh: 12 Februari 2026 (Khamis) Bilangan peserta: 13 orang peserta Kaedah FGD: Perbincangan dalam dua kumpulan Lokasi: Warung berdekatan ladang fertigasi, Kg Chetok			• Jabatan Pertanian • KPDN • PERHILITAN • KADA
1.	Ketidakselarasan pembekalan dan syarat bantuan pertanian	Pembekalan barang tidak selaras dengan permohonan (seperti memohon baja AB atau <i>cocopeat</i> tetapi menerima input lain), menyebabkan pembaziran sumber kerana bantuan tidak dapat digunakan untuk tanaman spesifik yang diusahakan. Petani juga tidak dimaklumkan nilai sebenar peruntukan bantuan yang diterima, merugikan mereka kerana pemasangan papan tanda agensi (seperti KADA) menutup peluang memohon daripada agensi lain (seperti Jabatan Pertanian) walaupun bantuan sedia ada sangat kecil dan tidak mencukupi kos keseluruhan projek. Syarat wajib mengemukakan geran asal dan kad pengenalan pemilik tanah menjadi halangan kerana pemilik umumnya enggan berkongsi maklumat sulit tersebut, manakala bagi tanah tanpa pemilik jelas, petani hilang kelayakan memohon bantuan walaupun telah mengusahakannya bertahun-tahun. Terdapat saluran penyampaian maklumat yang tidak berkesan sehingga ramai petani terpinggir daripada mengetahui bantuan	Jabatan Pertanian: Sama seperti maklum balas FGD 4 Isu 3 (Syarat utama kelayakan bantuan mewajibkan pengemukaan Kad Pengenalan (IC) serta Surat Kebenaran Tuan Tanah yang sah bagi tanah sewaan untuk mengelakkan pertikaian perundangan).

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		tersedia, sekali gus menjejaskan akses saksama kepada sokongan kerajaan.	
2.	Peningkatan kos bahan input dan operasi	Terdapat kenaikan harga mendadak bagi bahan asas pertanian apabila harga sabut kelapa (<i>cocopeat</i>) meningkat daripada RM8.50 kepada RM12.00 hingga RM13.00 seguni, kos benih timun mencecah RM70.00 setin (peningkatan RM5.00), dan benih jagung naik sebanyak RM15.00/kg. Selain itu, kos sewa traktor (bajak) kini mencecah RM150.00 sejam, satu kadar yang membebankan penyediaan tanah berskala kecil dan sederhana. Trend peningkatan harga baja dan racun setiap tahun pula memaksa petani mencari alternatif dalam talian demi harga lebih kompetitif, sementara kos bahan sokongan seperti tali, polibeg, serta peralatan operasi lain turut meningkat menambah beban modal pusingan. Walaupun bahan seperti sabut kelapa bertahan sehingga dua tahun, kos bahan sokongan (tali, polibeg) dan <i>upfront cost</i> yang tinggi menjejaskan aliran tunai.	KPDN: Sama seperti maklum balas FGD 4 Isu 2 (Pemantauan barangan keperluan di bawah pemantauan KPDN/AKHAP). Jabatan Pertanian: Khidmat nasihat dan pemantauan teknikal berterusan diberikan oleh Pegawai Pembangunan Tani (APT).
3.	Ancaman haiwan perosak dan penyakit tanaman	Serangan haiwan liar seperti babi hutan, kera, dan monyet kekal sebagai ancaman utama, dan walaupun pelbagai langkah mekanikal seperti pemasangan pagar kawat dan jaring hitam telah diusahakan, ia terbukti tidak berkesan sepenuhnya sehingga petani terpaksa bergantung kepada inisiatif sendiri, termasuk mendapatkan bantuan pemburu luar untuk mengurangkan populasi perosak tersebut.	Jabatan Pertanian: Sama seperti maklum balas FGD 1 Isu 6 (Amalan memelihara anjing pengawal berkesan bagi ancaman babi/kera. Bagi penyakit <i>whitefly</i>/mozek, petani dinasihatkan membuat laporan segera kepada

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		Tanaman lada dan fertigasi sering diserang oleh <i>whitefly</i>, kulat akar (mozek), dan ulat, dengan kos kawalan kimia yang sangat membebankan kerana harga racun serangga mencecah ratusan ringgit sebotol (contoh: RM30/500ml bagi racun <i>whitefly</i> tertentu) namun keberkesanannya masih tidak terjamin. Maklum balas sampel makmal berkaitan penyakit tanaman dari agensi kerajaan sering lambat dan lewat daripada kitaran kerosakan tanaman.	pegawai projek/PPK supaya kawalan racun dan nasihat dapat diberikan). PERHILITAN: Sama seperti maklum balas FGD 1 Isu 6 (Tindakan penguatkuasaan dijalankan mengikut aduan rasmi).
4.	Kejatuhan harga dan lambakan hasil tanaman	Petani berdepan lambakan hasil yang kronik apabila harga pasaran merudum (contohnya timun RM4/6kg), memaksa hasil disedekahkan atau dijadikan makanan ternakan bagi mengelakkan pembaziran. Kebanjiran import dari Thailand yang murah, menyebabkan kerugian besar akibat kos input yang terus meningkat sedangkan harga jualan jatuh. FAMA tidak mampu mengawal lambakan kerana hanya memilih gred A, menyebabkan baki hasil terpaksa dijual kepada orang tengah pada harga yang dimanipulasi. Bagi mengurangkan risiko, petani berinisiatif melaksanakan giliran tanaman secara kolektif (seperti penyelarasan timun dan cili) dan menggunakan RTC untuk jualan sendiri, walaupun harganya masih dikawal orang tengah.	Jabatan Pertanian: Penyelarasan giliran tanaman dan penggunaan RTC digalakkan bagi jualan hasil sendiri.

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
5.	Jurang latihan kemahiran dan modul moden	Kursus yang ditawarkan oleh agensi (seperti KADA) didakwa bersifat terlalu asas serta tidak selaras dengan keperluan spesifik di lapangan, sekali gus mewujudkan jurang besar antara modul teori yang diajar dengan kebolehlaksanaan aplikasi harian di kebun. Oleh itu, petani menyuarakan keperluan mendesak terhadap latihan lanjutan yang lebih mendalam, terutamanya mengenai formulasi baja sendiri dan teknologi produk berasaskan profil tanah setempat, berbanding sekadar silibus fertigasi asas. Ketiadaan bengkel berkualiti mendorong petani beralih kepada media sosial seperti TikTok serta rujukan rakan berpengalaman untuk mempelajari teknik moden dan pembuatan input organik secara sendiri. Dikhuatiri terdapat sistem penyampaian maklumat yang tidak efisien, menyebabkan hebahan latihan dan bantuan kerap gagal sampai kepada kumpulan sasar.	Jabatan Pertanian: Pegawai pengembangan dan APT sedia memberikan bimbingan dan khidmat nasihat moden di lapangan.

Jadual 9. Perincian Hasil Dapatan FGD 6

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
FGD 6: Dialog Bersama Komuniti Veteran Angkatan Tentera Tarikh: 12 Februari 2026 (Khamis) Bilangan peserta: 10 orang peserta Kaedah FGD: Perbincangan dalam 2 kumpulan Lokasi: Masjid Mukim Salor			Jabatan Hal Ehwal Veteran Angkatan Tentera Malaysia (JHEV ATM)
1.	Jurang pelarasan skim pencen Veteran ATM	Wujud perbezaan pendapatan yang sangat ketara antara veteran yang bersara sebelum dan selepas 1 Januari 2013, dengan perbezaan mencecah RM800 berbanding RM4,000 bagi gred yang sama. Keadaan ini menunjukkan sistem pencen sedia ada sudah tidak relevan dengan kos sara hidup semasa. Isu ini berpunca daripada skim gaji pokok veteran terdahulu yang terlalu rendah semasa mereka bersara. Oleh itu, pengiraan peratusan pencen berasaskan gaji akhir tersebut menghasilkan jumlah yang sangat kecil dan tidak mencukupi untuk menampung kehidupan harian, sama ada di bandar mahupun di luar bandar. Pemansuhan kenaikan tahunan 2% turut menjejaskan kuasa beli mereka. Walaupun ada pengumuman kenaikan gaji penjawat awam bagi 2024 dan 2026, golongan veteran masih berasa terpinggir kerana pelarasan pencen dilihat tidak adil, ditambah pula	JHEV ATM: Isu jurang pencen veteran masih dalam proses perundangan. Kerajaan melaksanakan penyelarasan SSPA (8% & 7%). Veteran berpencen pendapatan bawah PGK (RM1,236) terima BSH RM300/bulan, veteran tidak berpencen 60 tahun ke atas layak BSH RM500/bulan.

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		dengan ketidaktentuan status tuntutan tunggakan pencen yang kini masih di peringkat mahkamah.	
2.	Sumbangan elaun Pingat Jasa Malaysia Veteran	Veteran ATM era Insurgensi (1969–1989) memohon agar sumbangan pemegang Pingat Jasa Malaysia (PJM) ditukar daripada bayaran sekali beri (<i>one-off</i>) kepada elaun bulanan tetap. Langkah ini penting bagi memastikan kebajikan mereka terjamin dalam mendepani peningkatan kos sara hidup semasa. Pemberian RM500 secara <i>one-off</i> disifatkan tidak mencukupi untuk membalas jasa serta pengorbanan mereka semasa tempoh darurat. Jumlah tersebut tidak memadai untuk menampung kos sara hidup asas dan perbelanjaan rawatan kesihatan yang semakin meningkat pada usia warga emas. Ketiadaan maklumat jelas sama ada bantuan RM500 itu merupakan bayaran tahunan atau hanya sekali beri telah mencetuskan keresahan dalam kalangan veteran. Malah, cadangan menukar bantuan PJM kepada elaun bulanan yang pernah diutarakan semasa pentadbiran terdahulu di bawah pimpinan YB Mohamad Sabu masih belum direalisasikan sehingga kini.	JHEV ATM: PJM merupakan pingat penghargaan perkhidmatan era darurat/konfrontasi (berbeza dengan pingat keberanian). Penyaluran bantuan <i>one-off</i> RM500 disalurkan mengikut kelulusan Belanjawan Kerajaan.

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
3.	Kerumitan Prosedur Permohonan Bantuan Kebajikan JHEV	Prosedur permohonan bantuan Jabatan Hal Ehwal Veteran (JHEV) terlalu rumit (banyak dokumentasi/rekod). Bantuan antara RM 300 hingga RM 500 dianggap tidak cukup dan sama antara veteran biasa dengan yang cacat.	JHEV ATM: Menyediakan 7 skim bantuan utama. Permohonan dibuat secara dalam talian (online) diikuti siasatan tapak. Veteran OKU boleh memohon Elaun Pekerja Cacat (EPC) melalui JKM.
4.	Kekurangan sumber dana pengurusan persatuan veteran	Persatuan hanya menerima dana sebanyak RM4,000 bagi menggerakkan aktiviti kebajikan, gotong-royong, dan sukarelawan. Ketiadaan kutipan sempena Hari Pahlawan menyebabkan sumber kewangan persatuan semakin terhad dan bergantung kepada permohonan dana kerajaan negeri.	

Jadual 10. Perincian Hasil Dapatan FGD 7

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
FGD 7: Dialog bersama Komuniti Penternak Ikan Sangkar Tarikh: 13 Februari 2026 (Jumaat) Bilangan peserta: Lapan orang peserta Kaedah FGD: Perbincangan dalam 2 kumpulan Lokasi: Kedai Makan Kg Seterpa			• KPDN • KADA • PERHILITAN • LKIM • Jabatan Pertanian
1.	Lonjakan kos input sektor penternakan	Penternak berdepan tekanan kos apabila harga dedak naik mendadak daripada RM50 kepada RM70 sebeg, manakala harga pelet makanan ikan pula melonjak daripada RM65 kepada RM90 sebeg. Keadaan ini menyebabkan kos keseluruhan bagi satu sangkar kini mencecah RM2,000. Harga makanan ikan juga berbeza di setiap kedai memaksa mereka membeli di Wakaf Bharu demi mendapatkan harga yang lebih murah dan menjimatkan. Bagi mengurangkan kos, penternak terpaksa menghasilkan sendiri makanan tambahan berasaskan perut ayam sebagai alternatif, namun bahan tersebut kini semakin sukar diperolehi. Peniaga ayam mula mengenakan caj sebanyak RM200 sebulan kepada penternak ikan untuk membekalkan perut ayam, sedangkan sebelum ini bahan buangan tersebut boleh diperolehi secara percuma sahaja.	KPDN: Sama seperti maklum balas FGD 4 Isu 2 (Barangan keperluan harian di bawah pemantauan KPDN. Bagi isu pakatan menaikkan harga dedak, aduan boleh dikemukakan kepada Suruhanjaya Persaingan Malaysia (MyCC)). Jabatan Pertanian: Penyaluran bantuan bekalan makanan ternakan (dedak) dilaksanakan. Kawalan harga dedak bukan di bawah bidang kuasa KADA/KPDN.

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
2.	Penutupan struktur tali air KADA	Pihak KADA memaklumkan bahawa jalan akan dibesarkan dan kawasan parit bakal dikecilkan menjadi longkang. Cadangan pelaksanaan projek ini dijangka bermula pada tahun 2027, di mana para penternak diminta bersedia untuk mengosongkan kawasan tapak masing-masing. Projek ini mengancam bekalan air terutama pada musim kemarau, sekali gus meningkatkan risiko kematian ikan ternakan. Lebih membebankan, penternak tidak layak menuntut ganti rugi mahupun menerima bantuan daripada Jabatan Perikanan kerana status mereka yang sekadar menumpang di tali air KADA.	KADA: Naik taraf tali air tanah (50-60 tahun) kepada struktur konkrit bertetulang yang lebih kecil dan efisien dilaksanakan sejak RMK-9. Tali air konkrit tidak sesuai untuk ternakan sangkar, sehubungan itu tiada lagi permohonan baharu diluluskan.
3.	Serangan haiwan liar dan wabak penyakit	Penternak berhadapan ancaman serangan haiwan pemangsa seperti biawak, memerang, dan burung putih, manakala kera pula mencuri makanan yang telah dimasak khas untuk ternakan. Kesihatan ternakan terjejas teruk akibat jangkitan penyakit khusus, iaitu penyakit kudis yang menyerang ikan keli dan bintik merah pada ikan patin. Pihak veterinar yang dirujuk didapati kurang memiliki kepakaran serta kemahiran teknikal yang mencukupi untuk mendiagnosis dan merawat penyakit berkaitan hidupan akuakultur ini secara berkesan.	PERHILITAN: Sama seperti maklum balas FGD 1 Isu 6 (Tindakan kawalan pemangsa diambil mengikut aduan rasmi). Jabatan Perikanan: Bimbingan teknikal dan kawalan penyakit ternakan diberikan menerusi pegawai lapangan.

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		Terdapat ancaman sisa racun dari sawah padi yang mengalir terus ke sungai turut menjejaskan hidupan akuakultur, di mana penternak tidak mampu berbuat apa-apa memandangkan status mereka sekadar menumpang di kawasan sawah berkenaan. Musim kemarau yang berpanjangan mendatangkan kesan langsung kepada ekosistem tali air KADA, menyebabkan paras air menyusut dengan ketara dan menjadi terlalu cetek. Keadaan ini mengakibatkan suhu air meningkat panas secara mendadak serta kekurangan oksigen terlarut, yang akhirnya mencetuskan kadar kematian ikan yang tinggi dan kerugian besar kepada penternak	
4.	Manipulasi harga jualan hasil oleh peraih	Penternak terpaksa menjual hasil ternakan seperti ikan keli dan patin kepada peraih pada harga yang sangat rendah, sekitar RM5.30 sekilogram. Kekangan masa untuk menguruskan pemasaran dan jualan terus di pasar awam menyebabkan penternak tiada pilihan selain bergantung sepenuhnya kepada perkhidmatan peraih untuk mengalirkan hasil jualan mereka. Persaingan sengit susulan pertambahan jumlah sangkar memberi kelebihan kepada peraih untuk menekan dan memanipulasi harga sesuka hati. Peraih cenderung memilih penternak yang sanggup melepaskan hasil pada harga paling murah, manakala	KPDN: Sama seperti maklum balas FGD 4 Isu 2 (Aduan salah guna harga/manipulasi pasaran boleh dikemukakan secara rasmi di bawah AKHAP).

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		penternak yang enggan beralah terpaksa terus menanggung beban kos makanan harian yang tinggi selagi ikan belum terjual.	
5.	Ketiadaan bantuan modal dan mesin pemprosesan	Penternak berdepan kekangan modal yang besar untuk memulakan usaha ternakan serta memindahkan operasi ke atas darat kerana kos pembinaan bumbung dan sistem saliran yang sangat tinggi, selain ketiadaan mesin pemprosesan makanan ikan sendiri bagi membendung kos dedak. Situasi ini memaksa mereka bergantung sepenuhnya kepada modal pusingan sendiri berikutan tiadanya sebarang bantuan kewangan daripada pihak kerajaan. Ketiadaan sokongan ini berpunca daripada syarat kelayakan bantuan kerajaan yang menetapkan bahawa penternak wajib mengusahakan projek di atas tanah milik sendiri, sekali gus menafikan hak mereka yang sekadar menumpang di tanah milik individu lain atau kawasan rizab agensi.	Jabatan Pertanian / KADA: Sama seperti maklum balas FGD 4 Isu 3 (Syarat kelayakan bantuan kewangan/peralatan kerajaan menghendaki bukti pemilikan tanah atau surat kebenaran penggunaan tanah yang sah).

Jadual 11. Perincian Hasil Dapatan FGD 8

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
FGD 8: Dialog bersama Penghulu Mukim Tarikh: 13 Februari 2026 (Jumaat) Bilangan peserta: 11 orang peserta Kaedah FGD: Perbincangan dalam 2 kumpulan Lokasi: Bilik Mesyuarat DUN Pasir Tumboh			• JKR • LKIM • MPKB-BRI • JBS • AKSB • JIM
1.	Keadaan jalan kampung tidak digazet, rosak dan gelap	Jalan kampung di Kampung Kubang Siput masih belum diturap sejak tahun 2022 atas kekangan status laluan yang tidak digazetkan. Walaupun proses penyerahan secara bertulis telah pun dibuat bagi menyelesaikan isu perundangan tanah tersebut, tiada sebarang tindakan penurapan fizikal dilaksanakan oleh mana-mana pihak. Projek penurapan jalan sedia ada tidak menepati keperluan rakyat ekoran kecuaian kontraktor yang tidak berhubung dengan penghulu untuk meneliti jajaran yang betul semasa kerja dilakukan. Akibatnya, turapan jalan siap di lokasi yang tidak sepatutnya dan gagal sampai ke sasaran asal. Ketiadaan infrastruktur keselamatan asas seperti bonggol jalan bagi mengawal kelajuan dan cermin keselamatan di persimpangan terlindung membahayakan. Terdapat segelintir pemandu yang	JKR: Sama seperti maklum balas FGD 1 Isu 1 (Tiada aduan rasmi diterima. Pembinaan bonggol fizikal di jalan utama tidak dibenarkan, tetapi garisan pemecah kelajuan (<i>speed breaker</i>) boleh dipertimbangkan berdasarkan permohonan rasmi ke JKR). MPKB-BRI: Permohonan lampu jalan dan penurapan semula perlu diproses mengikut saluran PBT/JKR.

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
		kerap melanggar lampu isyarat merah sehingga sering mengakibatkan kemalangan maut. Masalah kegelapan jalan berada pada tahap membimbangkan apabila permohonan 60 unit lampu jalan sejak tahun 2022 langsung tidak diluluskan. Keadaan ini diburukkan lagi oleh lampu limpah (spotlight) di Taman Rekreasi Gong Dermin yang dibiarkan rosak selama dua tahun, deretan tiang JKR yang langsung tidak berlampu, serta lampu jalan solar yang kebanyakannya sudah rosak berbanding yang masih berfungsi.	
2.	Kewujudan laluan jambatan sempit membahayakan pengguna	Struktur jambatan sedia ada di Pulau Semut adalah sempit dan hanya boleh dilalui oleh sebuah kenderaan pada satu-satu masa. Walaupun terdapat laluan alternatif lain, penduduk bagi 100 buah rumah di kawasan tersebut masih memilih jambatan sempit berkenaan kerana jaraknya yang lebih dekat dan selesa.	<i>Tiada maklum balas diterima</i>
3.	Ketiadaan sistem saluran perparitan dan banjir	Kawasan Padang Kekabu berdepan ketiadaan sistem perparitan langsung, yang menyebabkan kejadian banjir termenung bertakung selama lima hingga enam hari selepas hujan lebat. Masalah ini diburukkan lagi oleh sikap sesetengah pihak yang menutup kawasan rizab perparitan untuk tujuan pembinaan kediaman peribadi.	LKIM: Sama seperti maklum balas FGD 1 Isu 4 / FGD 2 Isu 2 (Pemantauan dan kajian perparitan di bawah tindakan seliaan JPS/PBT).

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
4.	Kelemahan penyelenggaraan pungutan sampah dan perparitan	Kampung Kulim dan Kampung Tembusu tidak disediakan perkhidmatan tong sampah walaupun penduduk dikenakan cukai pintu. Selain itu, kutipan sampah tidak mempunyai jadual yang tetap, menyebabkan sampah yang penuh hanya diambil selepas aduan ditularkan oleh penduduk Permohonan tong sampah oleh penghulu sebanyak dua kali sebelum ini ditolak oleh penduduk kerana tidak mahu ia diletakkan berhampiran kediaman. Justeru, cadangan dibuat agar kemudahan tersebut ditempatkan di kawasan tanah rizab. Saliran KADA tidak diselenggara sehingga tersumbat dan terdapat struktur pembetung (<i>culvert</i>) yang pecah, sekali gus menjejaskan kelancaran aliran air di kawasan berkenaan. Pokok sena tua yang berisiko kerana tidak dipangkas membahayakan keselamatan pengguna jalan raya. Pada masa yang sama, rimbunan pokok buluh yang menutup sebahagian jalan di kawasan jejambat (<i>flyover</i>) sekitar Wadi Sofia, Pasir Tumboh, dan Kampung Lating mengganggu laluan.	MPKB-BRI: Sama seperti maklum balas FGD 1 Isu 3 (Kutipan sisa pepejal dan pemangkasan pokok berisiko dilaksanakan mengikut jadual zon perkhidmatan PBT).

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
5.	Kekurangan padang awam dan pusat belia	Kawasan tanah lapang di kebanyakan kawasan telah dipenuhi oleh pembangunan perumahan, menyebabkan belia tempatan tidak mempunyai padang bola atau pusat aktiviti khusus. Ketiadaan fasiliti tempat tumpuan riadah yang sihat ini menjadi antara punca utama belia terdedah kepada gejala lumba haram (merempit).	MPKB-BRI: Sama seperti maklum balas FGD 2 Isu 4 (Wajib 10% kawasan lapang bagi projek perumahan baharu. Pengambilan tanah PBT memerlukan peruntukan kewangan tinggi). JBS: Sama seperti maklum balas FGD 2 Isu 4 (Pendaftaran kelab belia membolehkan pendedahan dan permohonan Dana Rakan Muda/Sukan Komuniti).
6.	Gangguan akses air terawat	Penduduk mendakwa terpaksa membayar sewa meter bulanan AKSB walaupun tidak menerima bekalan air terawat yang konsisten. Keadaan ini menimbulkan rasa tidak puas hati sehingga mendorong tindakan memboikot pembayaran bil serta desakan untuk memulangkan meter air. Gangguan bekalan utiliti memaksa penduduk beralih kepada telaga dan air bawah tanah (<i>boring</i>) bagi kegunaan harian. Selain itu, pesawah turut memohon bantuan enjin penyedut air bagi mengatasi masalah kegagalan sistem pengairan di kawasan sawah mereka.	AKSB: Sama seperti maklum balas FGD 1 Isu 5 (Pelaksanaan Projek LRA Chicha 2, LRA Tanjung Mas, LRA Tok Jaafar dan Penggantian Paip Lama mengatasi gangguan air secara berperingkat).

BIL.	ISU	PENERANGAN	MAKLUMBALAS AGENSI
7.	Halangan dokumentasi kad pengenalan diri penduduk	Segelintir penduduk keturunan Kemboja yang telah lama menetap di kawasan rizab sungai Kubang Kerian tidak mempunyai dokumen pengenalan diri (IC) yang sah. Keadaan ini menyukarkan pendaftaran dan akses persekolahan rasmi bagi anak-anak mereka sehingga tercicir daripada sistem pendidikan.	JIM: Sama seperti maklum balas FGD 3 Isu 2 (Operasi penguatkuasaan berkala dijalankan di penempatan Kemboja (24 tangkapan warga Kemboja direkodkan, pelarian UNHCR 8,914 orang)).

4.2 Pengutamaan Isu

4.2.1 Pengutamaan Isu 1: Kemudahan Rekreasi Terhad

Ketiadaan dan kekurangan kawasan rekreasi serta padang awam yang sesuai merupakan salah satu isu utama yang dihadapi oleh penduduk di sekitar Kubang Kerian, khususnya golongan belia dan kanak-kanak. Pertambahan pembangunan perumahan telah menyebabkan kawasan lapang semakin berkurangan, manakala taman yang sedia ada seperti di Gong Dermin mempunyai ruang yang sangat terhad serta kemudahan lampu yang rosak. Kekangan jarak ke taman rekreasi utama (seperti Taman Tengku Anis di Pengkalan Chepa) dan kekeliruan akses penggunaan fasiliti sukan di dalam kampus USM telah mengehadkan aktiviti riadah komuniti, sekali gus mendorong kepada peningkatan gejala sosial dan aktiviti lumba haram (merempit) dalam kalangan anak muda.

Kekurangan padang awam dan ruang riadah untuk belia

Isu utama yang melanda kawasan Kubang Kerian ialah ketiadaan dan kekurangan padang awam serta kemudahan rekreasi khusus untuk kegunaan belia dan kanak-kanak. Perkembangan pesat kawasan perumahan telah mengecilkan ruang rekreasi yang ada, menyebabkan anak-anak muda tiada tempat yang elok untuk bersukan. Keadaan ini turut menyumbang kepada masalah sosial seperti aktiviti merempit kerana ketiadaan tempat tumpuan yang sihat untuk mereka beriadah.

Kekangan dan masalah keselamatan di taman rekreasi sedia ada

Ruang rekreasi terdekat yang ada di kawasan sekitar pula tidak dapat menampung keperluan penduduk setempat. Contohnya, taman awam di Gong Dermin bersaiz terlalu kecil untuk kepadatan penduduk dan mempunyai hakisan tebing sungai yang membahayakan pengunjung. Tambahan pula, kemudahan di taman ini kurang diselenggara dengan baik, termasuklah masalah lampu limbah yang rosak selama dua tahun sehingga menyukarkan aktiviti pada waktu malam. Sementara itu, taman yang lebih lengkap seperti Taman Tengku Anis di Pengkalan Chepa dianggap terlalu jauh untuk kegunaan harian penduduk, khususnya bagi keluarga dari kawasan seperti Kampung Wakaf Stan.

Keterbatasan akses kemudahan USM dan ketiadaan dewan komuniti

Komuniti setempat juga berdepan kekangan untuk menggunakan alternatif kemudahan lain yang berada berhampiran mereka. Walaupun Kampus Kesihatan USM mempunyai trek larian dan kemudahan sukan yang baik, orang awam masih ragu-ragu dan kurang maklumat tentang syarat serta kebenaran untuk menggunakannya. Selain itu, kawasan ini tidak mempunyai dewan komuniti berbumbung, menyebabkan persatuan belia dan penganjur aktiviti kemasyarakatan terpaksa berkumpul di kawasan terbuka seperti Dataran Pasar Tok Kenali untuk menjalankan program mereka.

Jadual 12. Ringkasan Isu 1

Permasalahan berkaitan dengan Isu	1. Kekurangan padang awam dan ruang riadah untuk belia 2. Kekangan dan masalah keselamatan di taman rekreasi sedia ada 3. Keterbatasan akses kemudahan USM dan ketiadaan dewan komuniti
Cadangan	1. Membina danewartakan taman rekreasi awam atau padang bola baharu mengikut zon mukim/komuniti. 2. Menyelaraskan kebenaran dan hebahan akses fasiliti sukan sedia ada (seperti trek USM) untuk komuniti setempat. 3. Menyelenggara dan menaik taraf fasiliti lampu limbah serta peralatan riadah di taman sedia ada.
Kumpulan Terjejas	Golongan belia, kanak-kanak, masyarakat setempat, dan persatuan belia/komuniti.
Kawasan	Kg. Cina Chepa, Kg. Wakaf Stan, Gong Dermin, Dataran Pasar Tok Kenali.
SDG BERKAITAN DENGAN ISU UTAMA	
SDG yang berkaitan	Sasaran SDG Berkaitan
SDG 3: Kesihatan Baik dan Kesejahteraan	Sasaran 3.4: Menjelang 2030, mengurangkan satu pertiga kematian pramatang akibat penyakit tidak berjangkit melalui pencegahan dan rawatan serta menggalakkan kesihatan dan kesejahteraan mental.
SDG 11: Bandar dan Komuniti Lestari	Sasaran 11.7: Menjelang 2030, menyediakan akses sejagat kepada ruang awam dan hijau yang selamat, inklusif dan mudah diakses, terutamanya untuk wanita, kanak-kanak, warga emas dan orang kurang upaya.

4.2.2 Pengutamaan Isu 2: Akses dan Kualiti Bekalan Air Terawat

Majoriti komuniti di Kubang Kerian berdepan masalah gangguan bekalan air bersih yang kronik dan tekanan air yang sangat rendah daripada pihak AKSB. Keadaan ini memaksa sebahagian besar penduduk beralih kepada penggunaan air bawah tanah (*boring*) atau telaga yang memerlukan kos penapisan tambahan akibat kualiti air yang keruh, berkarat, dan berbau. Ketidakpuasan hati penduduk semakin meruncing apabila mereka mendakwa terpaksa membayar bil sewa meter bulanan untuk bekalan yang tidak

konsisten ("membayar angin"), sehingga mencetuskan tindakan memboikot pembayaran bil dan desakan memulangkan meter.

Gangguan bekalan air berterusan termasuk tekanan air rendah

Majoriti penduduk di kawasan Kubang Kerian berdepan dengan krisis gangguan bekalan air bersih yang berlaku secara kronik dan berpanjangan daripada pihak Air Kelantan Sdn. Bhd. (AKSB). Keadaan ini menjejaskan kelancaran aktiviti harian di kediaman domestik, peniaga kecil, pengusaha makanan, serta institusi awam di kawasan terjejas. Selain gangguan bekalan, masalah tekanan air yang sangat rendah menyebabkan air paip AKSB sukar mengalir naik ke tangki rumah atau premis tanpa bantuan pam. Situasi ini menyukarkan penduduk mendapat bekalan air yang stabil terutamanya pada waktu puncak.

Kualiti air telaga/boring yang berkarat dan berminyak

Akibat masalah bekalan air AKSB yang tidak stabil, penduduk terpaksa beralih kepada alternatif air bawah tanah (*boring*) atau telaga. Walau bagaimanapun, kualiti air *boring* yang diperoleh didapati keruh, berkarat, dan berminyak, sekali gus memerlukan penduduk mengeluarkan kos tambahan bagi memasang dan menyelenggara sistem penapisan air.

Bayaran sewa meter tanpa bekalan air yang konsisten ("bayar angin")

Ketidakpuasan hati penduduk semakin meruncing berikutan tindakan AKSB mengenakan caj sewa meter bulanan walaupun bekalan air tidak disalurkan secara konsisten. Keadaan ini mencetuskan rasa tidak puas hati dalam kalangan penduduk yang mendakwa terpaksa "membayar angin", sehingga mendorong tindakan memboikot pembayaran bil, tunggakan bil secara sengaja, dan desakan untuk memulangkan meter air.

Jadual 13. Ringkasan Isu 2

Permasalahan berkaitan dengan Isu	1. Gangguan bekalan air berterusan termasuk tekanan air rendah 2. Kualiti air telaga/boring yang berkarat dan berminyak 3. Bayaran sewa meter tanpa bekalan air yang konsisten ("bayar angin").
Cadangan	1. Menaik taraf loji rawatan air dan menukar paip retikulasi usang bagi menstabilkan tekanan bekalan AKSB.

	- Menyediakan subsidi atau bantuan pemasangan sistem penapisan air komuniti di kawasan terjejas. - Menilai semula caj meter air bagi kawasan yang kerap terputus bekalan.
Kumpulan Terjejas	Penduduk isi rumah, peniaga kecil, pengusaha makanan, dan institusi setempat (seperti SMU dan klinik).
Kawasan	Kg. Cina Chepa, Kg. Kebun Raja, Wakaf Stan, Pasir Tumbuh, dan sekitar Kubang Kerian.
SDG BERKAITAN DENGAN ISU UTAMA	
SDG yang berkaitan	Sasaran SDG Berkaitan
SDG 6: Air Bersih dan Sanitasi	Sasaran 6.1: Menjelang 2030, mencapai akses sejagat dan saksama kepada air minuman yang selamat dan berpatutan untuk semua.

4.2.3 Pengutamaan Isu 3: Pertanian dan Penternakan

Sektor pertanian dan penternakan di Kubang Kerian dibebani pelbagai kekangan struktur termasuk krisis pengairan air KADA yang menyebabkan kegagalan tuaian padi sehingga lima musim, kenaikan kos input ladang (baja, racun, benih, dan dedak makanan ikan), serta kadar potongan timbangan padi kilang yang mencecah 50% hingga 80%. Selain itu, petani fertigasi dan penternak ikan sangkar turut berdepan kerugian akibat lambakan hasil pasaran, manipulasi harga oleh orang tengah, ancaman perosak/penyakit, kekangan syarat pemilikan tanah untuk mendapatkan bantuan kerajaan, serta risiko penutupan tali air KADA bagi tujuan pelebaran jalan.

Masalah saliran air dan gangguan perosak di kawasan pertanian

Petani dan penternak di kawasan ini berdepan cabaran awal apabila bekalan air daripada pam KADA tidak mencukupi untuk mengairi sawah. Keadaan ini menyebabkan pesawah tidak dapat menuai hasil dengan baik selama lima musim berturut-turut. Selain masalah air, mereka juga perlu berdepan dengan gangguan haiwan liar seperti babi dan kera, serangga perosak, serta penyakit pokok dan ikan yang mengurangkan hasil keluaran mereka.

Kenaikan harga modal dan barang keperluan pertanian

Masalah di kebun dan sawah ini ditambah pula dengan kos sara hidup dan operasi yang semakin meningkat bagi komuniti yang sama. Harga barangan asas seperti benih, baja, racun, dan makanan ikan kini semakin mahal. Kenaikan harga barang modal ini menyebabkan pesawah, pengusaha fertigasi, dan penternak terpaksa mengeluarkan

belanja yang lebih besar, sekali gus mengurangkan baki keuntungan yang mereka peroleh.

Kesukaran menjual hasil dan masalah potongan harga

Apabila tiba masa untuk menjual hasil, komuniti ini sekali lagi berdepan kesukaran untuk mendapatkan pulangan yang setimpal. Pengusaha sayur fertigasi dan ikan sangkar sering terpaksa menjual pada harga murah kepada orang tengah, lebih-lebih lagi jika hasil terlalu banyak di pasaran. Bagi pesawah pula, bayaran yang diterima berkurang dengan banyak kerana kilang padi di bawah BERNAS membuat potongan berat padi basah dan hampa yang tinggi, iaitu antara 50% hingga 80% bagi setiap tan.

Jadual 14. Ringkasan Isu 3

Permasalahan berkaitan dengan Isu	1. Masalah saliran air dan gangguan perosak di kawasan pertanian 2. Kenaikan harga modal dan barang keperluan pertanian 3. Kesukaran menjual hasil dan masalah potongan harga
Cadangan	1. Membaik pulih serta menyelenggara rumah pam KADA secara proaktif bagi menjamin bekalan air sawah. 2. Menguatkuasakan kawalan harga siling input pertanian serta memperluas peranan FAMA dalam menyerap lambakan hasil. 3. Melonggarkan syarat pemilikan tanah bagi bantuan modal/mesin serta menyediakan pelan tapak ganti bagi penternak sangkar di tali air KADA.
Kumpulan Terjejas	Pesawah padi, pengusaha tanaman fertigasi, dan penternak ikan air tawar/sangkar.
Kawasan	Kawasan jelapang/pertanian Kota Bharu Utara/Kubang Kerian, laluan tali air KADA, dan kawasan kebun fertigasi.
SDG BERKAITAN DENGAN ISU UTAMA	
SDG yang berkaitan	Sasaran SDG Berkaitan
SDG 2: Sifar Kebuluran	Sasaran 2.3: Menjelang 2030, menggandakan produktiviti pertanian dan pendapatan pengeluar makanan berskala kecil, khususnya golongan wanita, orang asli, keluarga petani, penternak dan nelayan,

	termasuk melalui akses yang terjamin dan sama rata kepada tanah, sumber dan input produktif lain, pengetahuan, perkhidmatan kewangan, pasaran dan peluang bagi penambahan nilai termasuk pekerjaan bukan perladangan.
SDG 8: Pekerjaan yang Baik dan Pertumbuhan Ekonomi	Sasaran 8.3: Menggalakkan dasar berorientasikan pembangunan yang menyokong aktiviti produktif, pewujudan pekerjaan yang baik, keusahawanan, kreativiti dan inovasi, serta menggalakkan pemformalan dan pertumbuhan perusahaan mikro, kecil dan sederhana, termasuk melalui akses kepada perkhidmatan kewangan..

4.2.4 Pengutamaan Isu 4: Infrastruktur Jalan Raya dan Keselamatan Awam

Kualiti jalan perhubungan di mukim Kubang Kerian kini berdepan kekangan serius apabila sebahagian besar laluan kampung berada dalam keadaan sempit serta belum diwartakan secara rasmi. Ketiadaan status gazet ini menyukarkan agensi kerajaan menyalurkan peruntukan rasmi bagi kerja-kerja penurapan jalan mahupun pemasangan lampu jalan. Akibatnya, penduduk setempat terpaksa berkorban menggunakan wang poket sendiri demi membaiki kerosakan laluan asas demi kemudahan komuniti.

Kerosakan permukaan jalan akibat kenderaan berat dan kerja utiliti

Kualiti jalan raya di kawasan ini semakin terjejas berikutan kekerapan lori muatan berat keluar dan masuk bagi projek perumahan setempat. Keadaan permukaan jalan menjadi lebih teruk apabila kerja-kerja pengorekan tanah terutamanya di kawasan Kg Chepa oleh syarikat utiliti untuk menanam paip dan kabel tidak dibaiki dengan sempurna. Tampalan jalan yang dibuat secara ala kadar dan tidak mengikut piawaian yang betul ini menyebabkan struktur jalan beralun serta mudah rosak semula, sekali gus mengganggu keselesaan pengguna harian.

Kekurangan ciri keselamatan jalan raya dan lampu penerangan

Keadaan jalan yang rosak ini menjadi semakin bahaya kepada komuniti setempat disebabkan kekurangan kemudahan asas keselamatan jalan raya. Kawasan laluan utama dan simpang yang berisiko kemalangan (titik hitam) masih kekurangan lampu isyarat, bonggol jalan, dan cermin simpang untuk membantu penglihatan pemandu. Masalah pencahayaan juga amat ketara apabila banyak lampu jalan tidak mencukupi dan beberapa tiang lampu solar mengalami kerosakan, menyebabkan laluan menjadi gelap dan meningkatkan risiko kemalangan, terutamanya pada waktu malam.

Keadaan jambatan sempit yang menjejaskan aliran trafik

Masalah keselamatan jalan raya ini bertambah rumit dengan kewujudan struktur jambatan yang terlalu sempit di laluan harian penduduk, seperti di Pulau Semut

berhampiran kawasan Kubang Kerian. Jambatan tersebut hanya boleh dilalui oleh sebuah kenderaan sahaja pada satu-satu masa. Situasi ini bukan sahaja membahayakan nyawa pengguna yang terpaksa bergilir-gilir melintas, malah sering menyebabkan kesesakan teruk serta melambatkan pergerakan rutin harian penduduk di kawasan berkenaan.

Jadual 15. Ringkasan Isu 4

Permasalahan berkaitan dengan Isu	1. Kerosakan permukaan jalan akibat kenderaan berat dan kerja utiliti 2. Kekurangan ciri keselamatan jalan raya dan lampu penerangan 3. Keadaan jambatan sempit yang menjejaskan aliran trafik
Cadangan	1. Mempercepatkan proses pewartaan (gazet) jalan-jalan kampung untuk melayakkan peruntukan MARRIS/JKR. 2. Memasang lampu jalan (LED/solar berfungsi) dan peralatan keselamatan (bonggol/cermin simpang) di laluan titik hitam (<i>blackspot</i>). 3. Mewajibkan kontraktor utiliti dan perumahan memperbaiki jalan rosak mengikut piawaian keselamatan yang ketat
Kumpulan Terjejas	Pengguna jalan raya harian, penduduk kampung pedalaman, dan penunggang motosikal.
Kawasan	Jalan Pasir Hor, Kg. Kubang Siput, Kg. Jejulok, Pulau Semut, Kg. Pulau, dan laluan Binjai - Bukit Marak.
SDG BERKAITAN DENGAN ISU UTAMA	
SDG yang berkaitan	Sasaran SDG Berkaitan
SDG 3: Kesihatan Baik dan Kesejahteraan	Sasaran 3.6: Menjelang 2030, mengurangkan separuh daripada jumlah kematian dan kecederaan akibat kemalangan jalan raya global.
SDG 9: Industri, Inovasi dan Infrastruktur	Sasaran 9.1: Membangunkan infrastruktur yang berkualiti, boleh dipercayai, mampan dan berdaya tahan untuk menyokong pembangunan ekonomi dan kesejahteraan manusia.

5.0 PENGENALPASTIAN AWAL PROJEK PENYELESAIAN

Terdapat tiga (3) projek utama telah dikenalpasti bagi Parlimen Kubang Kerian bagi menyelesaikan beberapa isu yang berbangkit.

	PROJEK 1	PROJEK 2	PROJEK 3
Tajuk Projek	Akademi Bola Sepak Bandar Satelit (<i>Satellite City Football Academy</i>)	Kebersihan dan Keceriaan Pasar Tok Kenali Binjai	Projek Pemerkasaan Jati Diri Beliawanis Dun Salor Sebagai Aktivis Komuniti Lestari
SDG Berkaitan	SDG 3, SDG 4, SDG 8	SDG 3, SDG 11, SDG 12	SDG 4, SDG 5, SDG 8, SDG 12
Objektif	1. Melahirkan pemain yang berdisiplin, berkemahiran tinggi, dan berpotensi untuk bersaing di peringkat lebih tinggi. 2. Memupuk gaya hidup sihat dalam kalangan belia. 3. Menyediakan latihan sukan yang sistematik kepada golongan muda bagi membangunkan bakat dan kemahiran mereka.	1. Menjadikan Pasar Tok Kenali Binjai lebih ceria, terjaga, serta menarik kehadiran pengunjung awam. 2. Menjadikan Pasar Tok Kenali sebagai sumber pendapatan peniaga kecil setempat dan ruang riadah awam. 3. Mewujudkan pusat kitar semula serta rumah sampah yang lebih kemas dan ceria.	1. Memperkasa beliawanis sebagai aktivis masyarakat yang berilmu, berkemahiran, dan berdaya saing. 2. Memperkasa beliawanis menerusi latihan kepimpinan, jati diri, dan pengurusan projek komuniti. 3. Mempromosi warisan dan potensi tempatan sebagai elemen sokongan pelancongan komuniti.
Hasil Jangkaan	1. Peningkatan kemahiran, disiplin, dan tahap kecergasan	1. Pasar Tok Kenali menjadi pasar contoh dari segi kebersihan dan	1. Melahirkan beliawanis yang mampu menjadi

	PROJEK 1	PROJEK 2	PROJEK 3
	dalam kalangan pelajar. 2. Menggalakkan penglibatan aktif komuniti dalam aktiviti sukan. 3. Melahirkan pemain muda yang mampu bersaing di peringkat lebih tinggi serta membentuk gaya hidup sihat dalam masyarakat.	keceriaan berterusan. 2. Pasar Tok Kenali menjadi hab pelbagai aktiviti komuniti yang memberi manfaat kepada masyarakat setempat.	ejen perubahan komuniti. 2. Melahirkan beliawanis yang memperkukuh kesejahteraan masyarakat. 3. Melahirkan beliawanis yang menyokong agenda Matlamat Pembangunan Mampan (SDG) di DUN Salor.
Organisasi	Kelab Jalinan Prihatin Kelantan (Jalinan)	Kelab Prihatin Zafir Kelantan	Pertubuhan Ilmuan Wanita Negeri Kelantan (Ilwan)
Aktiviti	1. Taklimat konsep SDG dan peranan APPGM-SDG. 2. Pendaftaran dan pemilihan pelajar bagi mengenal pasti tahap kemahiran. 3. Latihan asas (kawalan bola, hantaran, dan teknik menendang). 4. Latihan kecergasan fizikal untuk meningkatkan stamina dan kekuatan. 5. Latihan taktikal secara	1. Taklimat konsep SDG dan peranan APPGM-SDG. 2. Lawatan tapak dan sesi penerangan projek. 3. Gotong-royong membersihkan kawasan tingkat atas Pasar Tok Kenali. 4. Program gotong-royong mengutip sampah sekitar pasar dan tebing sungai. 5. Kempen kitar semula (kertas, plastik, dan kaca).	1. Taklimat konsep SDG dan peranan APPGM-SDG. 2. Modul Jati Diri. 3. Bengkel Aktivisme dan Kepimpinan Komuniti. 4. Dokumentasi Warisan dan Potensi Tempatan. 5. Pemetaan Aset Komuniti (Community Mapping). 6. Bengkel Literasi Digital. 7. Bengkel Keusahawanan Sosial.

	PROJEK 1	PROJEK 2	PROJEK 3
	berkumpulan bagi membina kefahaman permainan. 6. Sesi perlawanan persahabatan bagi pendedahan situasi sebenar. 7. Program motivasi dan pembinaan disiplin. 8. Klinik bola sepak bersama jurulatih bertaauliah (contohnya daripada Football Association of Malaysia / FAM). 9. Penilaian prestasi pemain secara berkala. 10. Bengkel keselamatan dan pencegahan kecederaan. 11. Program penglibatan komuniti (seperti hari sukan). 12. Kejohanan mini sebagai penilaian akhir pencapaian pemain.	6. Program Lestari Alam menerusi penanaman pokok di sekitar kawasan. 7. Ceramah kesedaran kepentingan menjaga alam sekitar. 8. Gotong-royong membina trek briskwalk sepanjang kawasan pasar. 9. Kempen menjaga kebersihan tandas awam dan surau. 10. Projek menceriakan rumah sampah. 11. Projek pengumpulan minyak masak terpakai dan penyediaan kiosk pengumpulan minyak. 12. Majlis keraian peserta dan penutup.	8. Pendedahan potensi perusahaan serta pengurusan perakaunan dan hasil perniagaan. 9. Bengkel Pengurusan Projek Komuniti. 10. Pelaksanaan Projek Komuniti. 11. <i>Beliawanis Salor Summit</i>: Showcase Beliawanis Aktivis Komuniti Lestari. 12. Penilaian impak projek, penubuhan rangkaian beliawanis lestari, dan majlis penutup.
Jumlah (RM)	RM 40,000.00	RM 40,000.00	RM 40,000.00
Lokasi	Desa Darul Naim 2, Bandar Satelit Pasir Tumboh	Kampung Binjai, Kubang Kerian	Kampung Lubok Jambu, Kedai Mulong
Tempoh	3 bulan	3 Bulan	3 Bulan

6.0 RUJUKAN

Berita Harian. (2022, November 20). *Keputusan Rasmi PRU15: Kelantan*. Dicapai daripada <https://www.bharian.com.my>

Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM). (2023). *MyLocalStats: Parlimen P.024 Kubang Kerian*. Putrajaya: Jabatan Perangkaan Malaysia.

Suruhanjaya Pilihan Raya Malaysia (SPR). (2022). *Laporan Pilihan Raya Umum Ke-15 (PRU-15)*. Putrajaya: Unit Urus Setia SPR.

Universiti Sains Malaysia (USM). (2024). *Impak Sosio-Ekonomi Kampus Kesihatan USM Terhadap Pembangunan Kubang Kerian*. Kelantan: USM Press.

Jabatan Pengairan dan Saliran. (2022). *Profil Lembangan Sungai dan Hidrologi Negeri Kelantan*. Kota Bharu: Unit Hidrologi JPS.

PLANMalaysia. (2020). *Rancangan Tempatan Jajahan Kota Bharu 2035 (Penggantian)*. Putrajaya: Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan.

Pejabat Tanah dan Jajahan Kota Bharu. (2023). *Laporan Pentadbiran dan Sempadan Daerah Jajahan Kota Bharu*. Kelantan: Percetakan Kerajaan Negeri.

Persatuan Promosi Matlamat Pembangunan Lestari

📍 A-1-10, Blok A, 8 Avenue, Jalan Sungai Jernih 8/1, Seksyen 8,
46050 Petaling Jaya, Selangor.

✉️ secretariat@appgm-sdg.com

🌐 <https://www.facebook.com/PPGMSDGMY>